småkraft©

2022

Bærekraftsrapport

VÅRE OVERORDNEDE MÅL

Vår visjon

Vi skaper fornybare verdier for neste generasjon.

Vårt formål

Vi er til for å hjelpe lokale krefter med å skape mest mulig fornybar energi.

Våre verdier

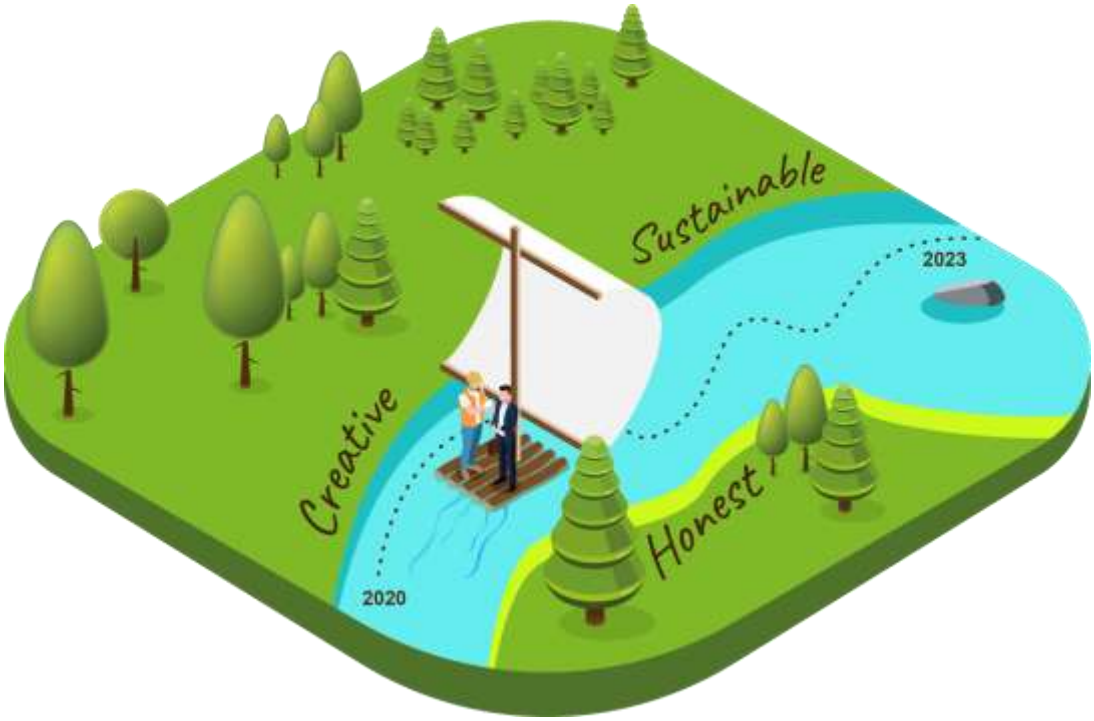

Skapende

- Vi skaper verdier for våre eiere, grunneiere og ansatte
- Vi løser problemer
- Vi finner nye løsninger

Bærekraftig

- Vi handler sikkert
- Våre tanker og handlinger er langsiktige
- Vi tar vare på samfunnet og miljøet rundt oss
- Våre handlinger baserer seg på kunnskap og fakta

Ærlig

- Vi er transparente og deler informasjon og kunnskap internt og eksternt
- Vi gjør det vi sier vi skal gjøre

REN ENERGI PÅ EN BÆREKRAFTIG MÅTE

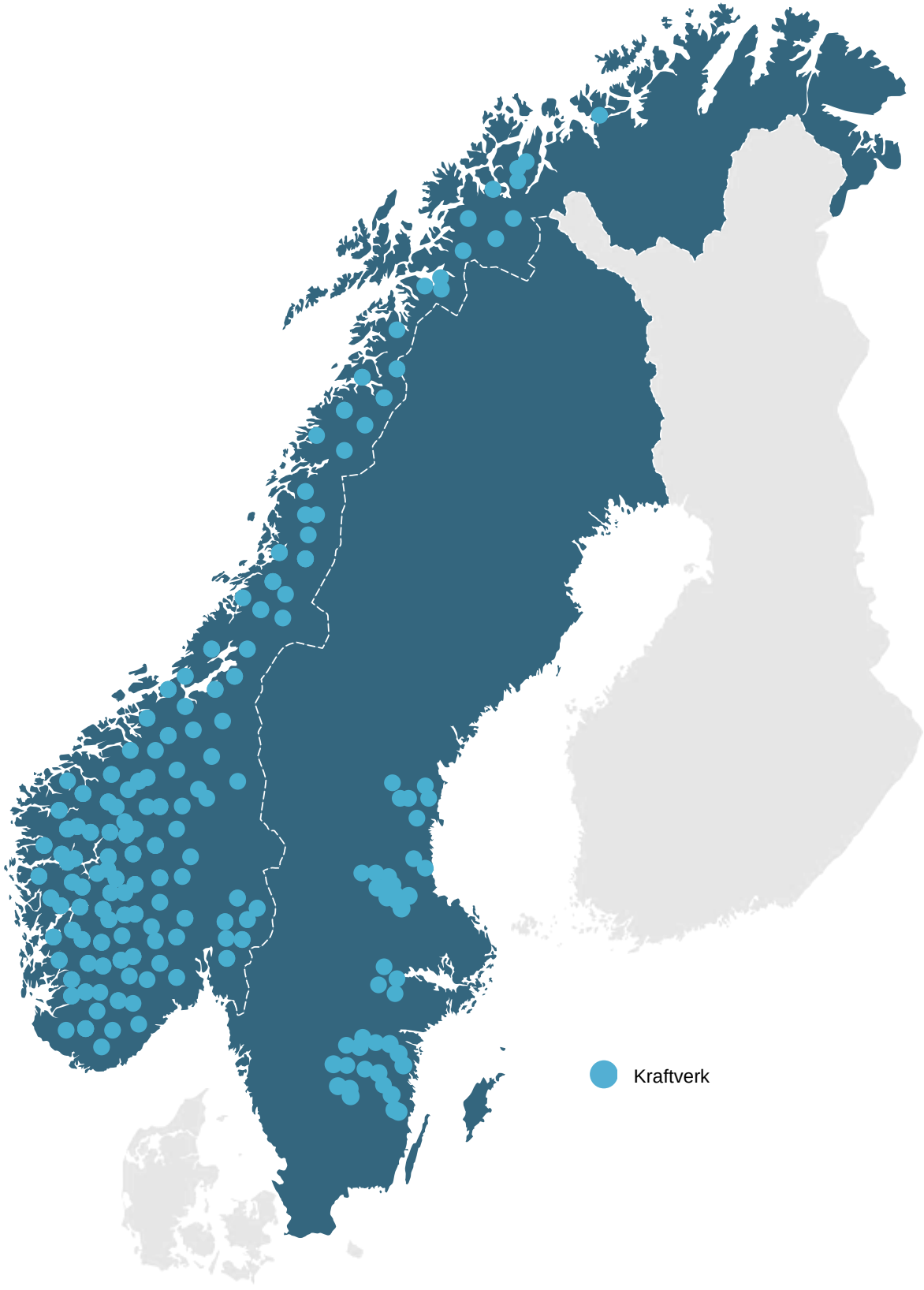

Småkraft er et ledende fornybarselskap som er spesialisert på å lage fornybar energi med små vannkraftverk. Som et langsiktig selskap utvikler, bygger, eier og drifter vi vannkraftverk i Norge og Sverige. I et normalår produserer vi 2 TWh fornybar vannkraft, og vi har som målsetting å øke dette til 3 TWh innen 2027. Småkraft sin operasjonssentral er i Bergen, men vi er også tilstede i Oslo, Flatanger, Hamar, Nittedal, Sandnes, Harstad og Uppsala.

Bergstø kraftverk, Vestland

BÆREKRAFT I SMÅKRAFT

Småkraft er en fornybar energi-produsent. Vi produserer elektrisitet med våre 219 småkraftverk over hele Norge og i Sverige. Til sammen har vi nå over 2 TWh i årlig gjennomsnittlig produksjonskapasitet, og med det utgjør vi Europas største eier og drifter av småkraftverk.

Småkraft benytter den naturlige topografien til å låne vann som naturlig renner i elver for å produsere bærekraftig og fornybar elektrisitet med våre kraftverk. Når vi produserer energi ivaretar vi minimumsnivåer av vann i elven, og vannet returneres til elven når det passerer turbinen. Elektrisiteten vi produserer blir så transportert ut til forbrukere på elektrisitetsnettet.

Vi deler verdiene vi skaper med våre eiere, våre kreditorer og gjeldsinvestorer, våre lokale grunneiere, lokale kommuner og samfunn og storsamfunnet ellers. I 20 år har Småkraft investert store beløp i småkraftverk som skaper ny og fornybar energi i det nordiske og europeiske kraftmarkedet. Vår strategi er å investere videre i ny fornybar energi og bidra til å videreføre en flere hundre år gammel tradisjon i Norge med å utnytte vannfallene til lokal verdiskapning i våre bygder.

INNHOLD

VÅRE OVERORDNEDE MÅL **2**
Ren energi på en bærekraftig måte **3**
Bærekraft i Småkraft **5**
Småkraft i tall **8**
Høydepunkter i 2022 ..... **9**
Konsernsjefen har ordet **10**
Våre overordnede bærekraftsmål **11**
Vurdering av Småkraft og bærekraftsmålene 13
Prioritering av bærekraftsmål **15**
Kapittel 1: Miljø **19**
Energi og klima 20
Egen produksjon *20*
Utslipp ved eget forbruk *21*
Påvirkning på biologisk mangfold 22
Minstevannsføring *22*
Omløpsventiler *22*
Øvrige vurderinger av biologisk mangfold *23*
Kraftverk i sårbare områder *24*
Undersøkelser om fisk og vannlevende insekter 25
Klimagassutslipp 26
Hvordan arbeider vi med våre klimagassutslipp *26*
Reiser med bil og fly *26*
Klimagassutslipp fra transport *27*
Småkraft sine uunngåelige klimagassutslipp *27*
Lokal forurensning 30
Miljøtilsyn og revisjoner *31*
Arealbruk *33*
Kapittel 2: Sosialt ansvar **34**
Sosialt ansvar generelt 35
Egne ansatte *35*
Etisk adferd ved oppfølging av leverandører og samarbeidsparter *36*
Tredjeperson *36*
Kvalitetsarbeidet i bedriften *38*
Helse, Miljø og Sikkerhet *38*
Damsikkerhet 39
Lokal verdiskaping 41
Leverandørkjeden 43
Kapittel 3: Organisering, styring og ledelse **44**

Småkraftens historiske organisering og bransjens innretning i Norge 45
Eierskap 47
Hvordan vi utnytter vannressursene best mulig 48
Styring og ledelse 49
Etikk og antikorrupsjon 50
Konkurranseforhold 50
Marked, kunder og grunneiere 51
Strategi – plan for videre vekst 51
Risikostyring i Småkraft 52
Mangfold og likestilling 53
Kapittel 4: Klimarisiko 54
Innledning om klimarisiko 55
Hvordan Småkraft arbeider med sine viktigste klimarisikoer 56
Produksjonsplanlegging og sikkerhet mot endring i værforhold. 57
Fysisk risiko 58
Overgangsrisiko 58
Ansvarsrisiko 59
Inntektstap som følge av volatil vannføring og varierende kraftpriser 60
Risiko for endrede konsesjonsvilkår som følge av klimaendringer 60
Kapittel 5: Grønn energiproduksjon bidrar til det grønne skiftet 61
Redegjørelse for investert beløp finansiert av grønne obligasjonslån 1 og 2 63
Vedlegg 64
Omregningsfaktorer og rapportkvalitet 64
Beregningsmetode av klimagassutslipp 65
Obligatoriske punkter 66
Indikatorer for vesentlige temaer 67
Task force on climate-related financial disclosures (TCFD) 68
Taxonomi, EU direktiv for bærekraftige investeringer, EU2019/2088 69

SMÅKRAFT I TALL

Utbetalt til grunneiere

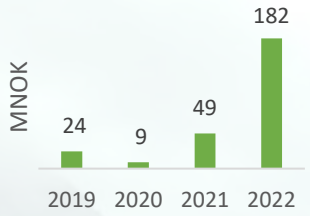

Utbetalt til grunneiere i respektivt rapportering-sår. Lav i 2020 grunnet lave energipriser. Opp i 2021 og 2022 grunnet høye energipriser.

Utbetalt til kommuner

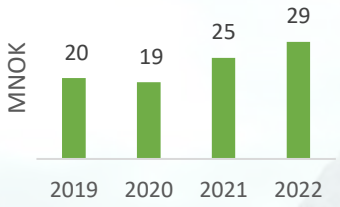

Betalt eiendomsskatt representerer direkte overføringer til kommunen hvor kraftverket hører hjemme.

Investeringer i kraftverk

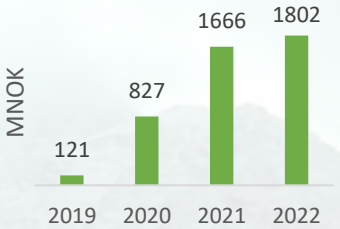

Investeringer i kraftverk er utbetalte beløp til selger/utbygger av kraftverk per år.

Tonn CO2 spart

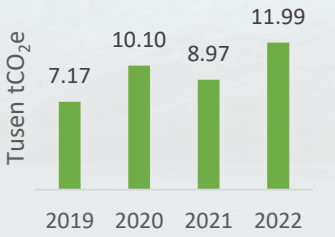

tCO2e spart basert på årlig produksjon (tusen).

Negative miljøhendelser

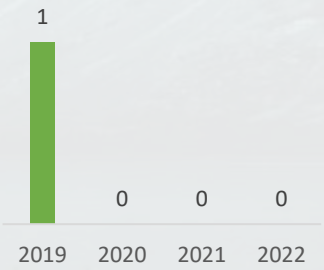

Gjennomført HMS- trening

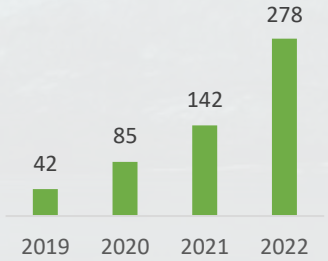

Operatører som har deltatt på HMS-trening siste tre år.

Produksjon

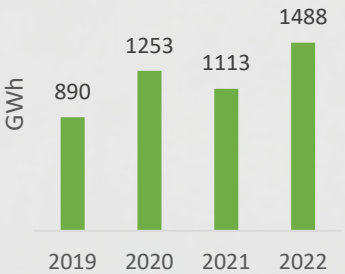

Elektrisitet levert inn på nettet.

Antall kraftverk

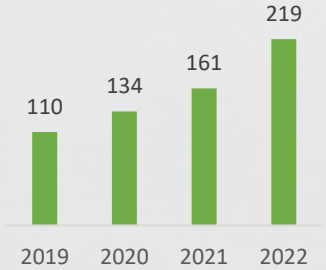

Antall kraftverk i operasjon.

Antall ansatte

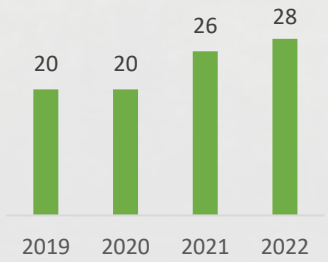

Antall faste ansatte.

HØYDEPUNKTER I 2022

JANUAR	FEBRUAR	MARS
Våt og mild start på året ga uvanlig høy produksjon, kombinert med gode priser. Dette ga god omsetning. Investeringsbeslutning på **Nordåna/Dalåne** (49,6 GWh), **Eikemo** (13 GWh) og **Øvre Alsåker** (12,6 GWh), alle byggeprosjekter.	Overtok ny portefølje på 25 kraftverk med samlet produksjon på 31,4 GWh fra **Tekniska Verken** i Sverige. Høyere sykefravær enn normalt grunnet Covid og influensa.	Tørr måned med produksjon under normalen.
APRIL	**MAI**	**JUNI**
Overtakelse av to nye byggeprosjekter fra Nordkraft, **Ritaelva** (26 GWh) og **Sveingård** (30 GWh).	Innvilget konsesjon på **Smådalselva** (9 GWh) fra NVE. Priser langt over normalen ga rekordomsetning for en enkeltmåned. Skaffet 80 millioner euro i finansiering fra nord-amerikanske investorer. Midlene ble brukt til å finansiere nye kraftverk.	Kjøpte portefølje på 12 kraftverk med samlet produksjon på 82GWh fra **Bekk&Strøm**. Oppdaterte overordnet **strategiplan** for Småkraft AS Vi rigget oss for videre vekst og ansatte to nye medarbeidere på teknisk avdeling og to på finans/forretningsutvikling.
JULI	**AUGUST**	**SEPTEMBER**
Overtok nytt byggeprosjekt fra Hywer, **Kvernhuselva** (9,2 GWh). God produksjon og priser langt over normalen ga rekordomsetning også for denne måneden.	Vi så for oss økt aktivitet på byggeprosjekter fremover og ansatte to nye ressurser som skal hjelpe oss å vokse.	Ekstreme priser ga god omsetning selv om produksjonen var langt under normalen for perioden. Rørbrudd på Salvaskardselva kraftverk rett etter første oppstart på kraftverket.
OKTOBER	**NOVEMBER**	**DESEMBER**
Signerte avtale med Svorka Energi om utvikling av **Øvre/Nedre Skorila** (10,8 GWh) og **Setergrytå** (11,7 GWh). God produksjon og priser langt over normalen ga rekordhøye marginer denne måneden.	Overtakelse av to nye byggeprosjekter fra NGKU, **Bjørndalen** (6,2 GWh), **Tverrlielva** (13 GWh) og **Røvassoga** (21,6 GWh)	Kjøpte **Mustadfors** (6GWh) kraftverk i Sverige. Dette brakte oss over 2TWh i produksjonskapasitet. Signerte avtale med Energi-Teknikk om leveranse av 24 nye løpehjul for å øke virkningsgraden på noen av våre eldre anlegg.

KONSERNSJEFEN HAR ORDET

Småkraft fortsetter å løfte frem og synliggjøre hvordan vi og vår virksomhet bidrar til våre omgivelser.

Vi hadde et ekstremt vått år i 2020 og et tørt år i 2021. I 2022 opplevde vi tørke i sør og øst, mens magasinene var fulle i vest og nord. Dette viser volatiliteten i dagens klima-situasjon.

Krigssituasjonen i Ukraina har ført til at tilgangen på gass fra Russland har stoppet opp, og en følge av dette er at Europa har underskudd på energi.

Med prisøkningen dette har medført står energisituasjonen høyt på den politiske agendaen. Vi opplever sterk støtte, når vi ønsker å bygge ut mer fornybar energi, med et sterkt politisk press på Norges vassdrags- og Energidirektorat (NVE) for å få ned behandlingstiden på oppgraderinger og nye konsesjoner.

Samtidig dukker det opp debatter som mangler rot i virkeligheten. Når det hevdes at en oppgradering av vannkraften kan doble kraftproduksjonen, eller at kutting av utenlandskabler kan løse problemet, er det fristende for oss å rekke hånden i været.

Flere kraftanalytikere har uttalt seg. Overskuddet vi har i dag vil forsvinne om få år, så det haster å få bygd ut mer fornybar energi også i Norge.

Småkraften kan ikke løse denne utfordringen alene, men vi kan bistå med rask utvikling av nye prosjekter. Faktisk er utvikling av småkraften en av de raskeste måtene å få betydelig mer fornybar energi på. Vår modell skaper dessuten betydelige ringvirkninger, samtidig som vi bidrar til bosetning i lokalmiljøer omkring kraftverkene.

Våre viktigste samarbeidspartnere er grunneierne som eier naturressursen vi utnytter for å skape bærekraftig og fornybar energi. Grunneierne får ta del i verdiskapningen, ved at de får årlige utbetalinger basert på inntekten fra småkraftverket. Videre får kommunene skatteinntekter direkte fra småkraftverket, som kan være med å finansiere lokale velferdsgoder og tjenester. Vi er også opptatt av å bruke lokale entreprenørselskaper til bygging og vedlikehold og lokal kompetanse for å drifte kraftverkene.

Når vi i Småkraft investerer i utbygginger av småkraft-verk, skaper det derfor fornybar energi med en rett-ferdig fordeling mellom investorer, vertskommunen, lokalt næringsliv og ikke minst grunneierne. Vi mener at Småkraft er et moderne eksempel og symbol på hvordan vi kan bygge bro mellom globale og nasjonale behov for mer fornybar energi og verdiskapning lokalt.

Samtidig er det ikke nok å ha en fornybar og bærekraftig forretningsmodell. Vi opplever stadig økt forventning til hvordan vi opptrer, hvor systematisk vi håndterer miljøpåvirkning og ikke minst til hvor sikkert vi klarer å operere. Økte forventninger gjør at vi som selskap stadig strekker oss lengre og utvikler oss videre.

Arbeidet vårt med minstevannføring og biologisk mangfold er mer systematisk enn noen gang. Vi utvikler egen risikoforståelse og forsøker å være mer treffsikre med våre tiltak. Sammen jobber vi konstant med kreative løsninger for å skape mest mulig ny fornybar energi. Tiltak for å øke sikkerhet for våre ansatte og tredjeperson på kraftverkene blir kontinuerlig iverksatt, og dette kommer blant annet i form av kurs og opplæring.

Vi kan alltid gjøre mer. Alle tiltak og handlinger i et selskap som vårt vil handle om prioriteringer og risikovurderinger. Denne rapporten etterstreber å gi et sannferdig representativt bilde av vår virksomhet i samsvar med våre verdier. Dette handler i bunn og grunn om å vise frem hva slags vurderinger vi gjør, hvorfor vi konkluderer som vi gjør, hva slags tiltak vi iverksetter og hva disse tiltakene betyr.

Vi i Småkraft er stolte av hva vi får til, og vi ser at det systematiske arbeidet vi har lagt ned innenfor bærekraft griper inn i hele virksomheten. Dette bidrar positivt til vår effektivitet og vekst, men også småkraftindustrien i sin helhet.

I år har vi gjort en del forbedringer i rapporten som vi håper vil gjøre den mer interessant for leserne, og at den bidrar til økt bærekraft i hele Småkraftbransjen.

Terje Vedeler

Administrerende Direktør
Terje Vedeler

VÅRE OVERORDNEDE BÆREKRAFTSMÅL

Vår målsetting

Vår målsetting er å skape så mye fornybar energi som mulig over tid. For å nå dette, må vi benytte naturressursene best mulig uten å la energi gå unødig til spille. Dette vil skape aksjonærverdier, men også størst mulig grunneierverdier for de som eier naturressursen vi benytter. Samfunnet har gitt oss et privilegium til å gjøre et naturinngrep, som vi må gjengjelde ved å benytte naturressursen mest mulig effektivt.

Våre medarbeidere er avgjørende for både drift og utvikling. En dreining fra regelstyrt til verdistyrte beslutningsprosesser kan være med på å øke effektiviteten. Derfor er det viktig at medarbeidere er motivert til å jobbe selvstendig, med et felles verdisyn. Begrensede prosedyrer og tidkrevende samkjøringer er med på å skape dette.

For å nå vår hovedmålsetting, må vi over tid ivareta en rekke delmålsettinger. Mange av disse delmålsettingene vil være finansielle og derfor omtalt i vår årsrapport. Bærekraftsrapporten er et viktig supplement til denne. Flere av delmålsettingene vil imidlertid være ikke- finansielle, og dreier seg om miljø, sosiale forhold samt hvordan vi styrer virksomheten. Dette er heretter omtalt som ESG- faktorer, og denne rapporten skal belyse målene for langsiktig verdiskapning i kontekst til disse. Vi viser vår strategi og styringsstrukturer for å nå våre mål, og noen av de eksterne langsiktige risikoene som kan true målene.

Småkraft AS er morselskap for en gruppe underlagte selskap registrert som selvstendige juridiske enheter i Norge. Selskapets største aksjonær er den nederlandske kapitalforvalteren APG. Kapitalforvalteren Aquila Capital koordinerer investeringene til de langsiktige eierne og investorene i Småkraft.

Vår metode for langsiktig bærekraftsarbeid

Økt produksjon av fornybar energi til både norske og europeiske forbrukere er en del av vår strategiplan. I et samarbeid med oss, får grunneier årlige utbetalinger basert på inntekten fra småkraftverket.

Vår vekst må være bærekraftig for at Småkraft skal nå sine mål. FNs bærekraftsmål for hvordan verden skal kunne ha en bærekraftig utvikling frem mot 2030 er godt kjent og sammenlignbare. For oss er det dermed naturlig å innlemme disse målene i vår virksomhet. Vi mener at målene gjør at vårt bærekraftsarbeid blir gjenkjennelig for andre interessenter.

I tråd med FNs bærekraftsmål har vi vurdert hvem som er våre interessenter. Basert på vår kontinuerlige dialog med dem, vurdert hvilke ESG-aspekter de er opptatt av. For å sikre at dette danner et godt grunnlag og objektivitet for bærekraftsarbeidet vi gjør, gjennomførte vi strukturerte intervjuer med et utvalg av interessenter i 2018. Samme år gjennomførte vi en spørreundersøkelse hos våre ansatte, som resulterte i en vesentliganalyse av ESG-aspekter. I år har vi oppdatert disse undersøkelsene med strukturerte spørreundersøkelser hos ansatte og grunneiere. Dette danner grunnlaget for temaer vi vil arbeide strukturert med, og for hvordan vi rapporterer om bærekraft.

Implementering av bærekraftsarbeid

Siden 2017 har vi jobbet målrettet med implementering av bærekraftsmål i den daglige driften av virksomheten. I 2018-2019 var det viktig for oss å strukturere arbeidsprosesser, samle data og forbedre rapportering. I årene

2020-2022 har integreringen av bærekraftsarbeid i prosesser, rutiner og videre planer stått sentralt for å danne et grunnlag for beslutningsprosessene i Småkraft.

Vi vil alltid jobbe for å finne nye metoder som kan forbedre vårt bærekraftsarbeid på. I 2020 ble EUs taksonomi for bærekraftige økonomiske aktiviteter publisert. Denne inneholder seks miljømål styrket av vitenskapelige kriterier for sektorer som står ansvarlige for 80% av Europas drivhusgassutslipp. Energibransjen er også en del av dette, dermed også vannkraftsbransjen. Kriteriene går som nye standarder for miljø og vannkraft, og derfor har Småkraft valgt å gjennomføre en samsvarsvurdering av taksonomien, selv om vi ikke enda er inkludert i dette omfanget av reguleringen. I tråd med denne taksonomien, gjorde vi en evaluering av alle våre kraftverk i 2021. Dette arbeidet ble videreført i 2022 og 2023. Vår gjennomgang av tilgjengelig dokumentasjon og vurdering av lover og reguleringer av vannkraft i Norge ble tatt i betraktning, og på bakgrunn av dette er Småkrafts operasjoner i samsvar med taksonomien. Vedlagt finnes en oversikt over kriteriene i taksonomien samt referanser til deler av samsvarsvurderingen. Fire av de seks miljømålene er vitenskapelige kriterier for vannkraftverk.

8 mål for bærekraftig vekst

På lag med naturen

Vi skal utnytte ressursene effektivt og få mest mulig energi ut av vår arealbruk.

Side 22

Sikkerhet hos ansatte og leverandører

Ingen ansatte, leverandører eller tredjepersoner skades.

Side 35

Lokal verdiskapning

Vi skal skape verdier for lokalsamfunnene der hvor våre kraftverk er.

Side 41

Høykompetent arbeidsstyrke

Vi ønsker å utvikle våre ansatte slik at de når sitt potensiale.

Side 38

Biologisk mangfold

Ta vare på og sikre det biologiske mangfoldet i og rundt elvene vi utnytter for å produsere energi.

Side 22

Rettferdighet og mangfold på arbeidsplassen

Vi ønsker mangfold for å finne nye løsninger til komplekse problemer.

Side 53

Klimatiltak

Vi ønsker å forstå hvordan klima-endringene vil påvirke Småkraft i det lange løp.

Side 55

Klimakamp

Vi vil skape ny fornybar energi som er avgjørende for å vinne klimakampen.

Side 20

På vei til Bergstø, Vestland

Vurdering av Småkraft og bærekraftsmålene

Småkraft AS anerkjenner FNs bærekraftmål og deres sentrale rolle for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Vi setter vår virksomhet i en større sammenheng, og vår visjon handler om at våre lokale og små initiativer samlet får stor og vesentlig betydning. For oss er det naturlig å sette virksomheten i sammenheng med FNs bærekraftmål og bygge vårt ESG-rammeverk på disse målene. Som selskap bidrar vi aktivt mot en rekke av bærekraftsmålene.

Vi i Småkraft er privilegerte som har hele ti av målene som mer eller mindre integrerte deler av vår virksomhet. Samtidig mener vi at den kanskje største utfordringen i arbeidet med bærekraft og ESG er ansvarspulverisering og manglende prioritering og fokus.

I vår ESG- policy har vi i Småkraft derfor plukket ut fire bærekraftsmål som vi ser på som viktigst for vår virksomhet.

Småkraft er en fornybar energiprodusent og bidrar med dette i kampen for å stoppe klimaendringene. Produksjonen av ren energi medfører inngrep i naturen, derfor blir fokuset på biologisk mangfold betydningsfullt. En viktig del av Småkrafts virksomhet er verdiskapning i lokalsamfunnene der kraftverkene ligger. Disse målene danner fundamentet for vårt ESG- rammeverk:

KRAFTKAREN FRA RASDAL

Kjører du E16 gjennom de trange dalene fra Bergen mot Voss, bør du ta en titt ut vinduet i det du passerer Bolstadøyri. Kanskje skimter du svingene i den stupbratte Rasdalvegen, som slynger seg nedover fjellsiden. Ved sin side buldrer Rasdalelvi fryktløst ned den samme fjellsiden som et vitnesbyrd om at langt der oppe finnes vann som har skapt livsgrunnlag for mennesker og dyr i århundrer.

Dette var skolevegen til Jan Rasdal og hans sambygdinger tidlig på seksitallet. Jan gikk hjemmefra lenge før det ble lyst, og klatret hjem til mor lenge etter det ble mørkt. I snø og sørpe, solskinn og vårflom. Med tiden har mye endret seg. Over 150.000 gårdsbruk er lagt ned, og den som ønsker å leve av naturen, må være kreativ.

For Jan og mange av hans sambygdinger ble løsningen å utnytte energien fra elva. De ville bygge et elvekraftverk, som nå produserer strøm til nesten 1000 husholdninger i året. Uten kompetanse og mye kapital, er det ikke lett å bygge et kraftverk i en stupbratt fjellside. Småkraft grep muligheten for en vinn-vinn-situasjon. I fellesskap driftes kraftverket og overskuddet deles 50/50. Samarbeidet varer i 40 år før kraftverket blir helt i Jan og hans sambygdingers families eie. Resultatet er bærekraftig verdiskapning i Rasdalen for fremtidige generasjoner. Jan kan være stolt av hva han har fått til langs sin gamle skolevei.

PRIORITERING AV BÆREKRAFTSMÅL

ESG: Vurdering av vesentlighet hos våre interessenter

Vi har kartlagt våre interessenter og hvilke områder som er av mest relevans for disse. Vår første strukturerte undersøkelse ble gjennomført i 2018, hvor vi fikk en uavhengig tredjepart til å gjennomføre strukturerte intervjuer og spørreundersøkelser av alle våre viktigste interessenter. Dette har blitt fulgt opp med spørreundersøkelser hos grunneiere og medarbeidere i 2022/23.

De tre viktigste interessentene vi har er våre grunneiere som frigir sin eiendom for utbygging og drift av småkraftverk, våre eiere som sikrer nødvendig tilgang til langsiktig egenkapital og våre ansatte. Både de som sikrer avtaler og oppfølging av byggeprosjekter og vårt operative personell som sørger for sikker og kostnadseffektiv drift av våre anlegg er vesentlige interessenter.

Andre vesentlige interessenter er banker og investorer som sikrer toppfinansiering av våre investeringer, kommuner og naboer som støtter opp om våre tiltak, og nasjonale myndigheter som legger til rette for bærekraftig utnyttelse av vassdragene gjennom konsesjonstildeling og tilsyn.

Vår virksomhet er også avhengig av ulike interesseorganisasjoner. Småkraftforeningen sørger for at småkraftbransjen er samkjørt rundt henvendelser til og fra offentlige myndigheter og politiske miljøer. Ulike miljøorganisasjoner har også interesse av vårt arbeid, og en åpen dialog som fører til bærekraftig utnyttelse av vannressursene er viktig for å finne gode kompromisser mellom ønsket om mer fornybar kraft og begrensning av skader på dyre- og planteliv rundt våre kraftverk.

Veiåni, Agder

Småkraft har tett kontakt med våre interessenter og har iverksatt tiltak som skal bidra til ytterligere forbedring av vårt bærekraftsarbeid. Vesentlighetsanalysen under er en strukturert fremstilling av hva våre interessenter mener er de viktigste bærekraftstemaene i Småkraft.

Vesentlighetsanalyse – hva er viktig for de som har interesser i Småkraft?

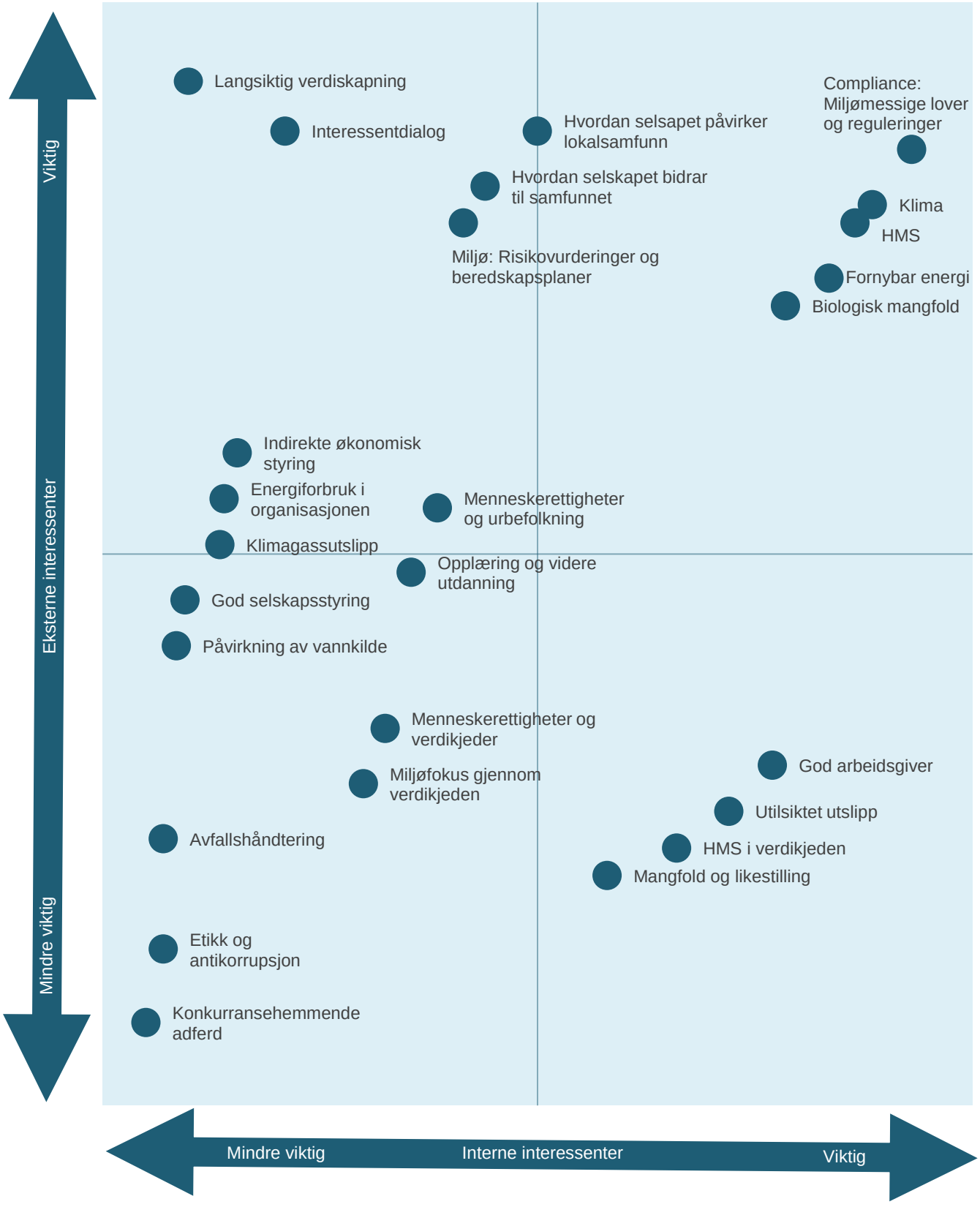

Småkraft betyr ulike ting for ulike interessenter. En del av vår bærekraftsvurdering er å identifisere hvordan vi gjennom vår adferd påvirker våre omgivelser og hvilke tiltak vi gjør for å sikre at vi balanserer interessene til de forskjellige partene. I tabellen under har vi prøvd å konkretisere de viktigste interessentene, hva de er opptatt av og hvordan vi i Småkraft følger dette opp.

Vesentlighetsanalyse – konkretisering av hva vi i Småkraft gjør med våre interessenter

Interessenter	Interesse	Hva gjør vi i Småkraft	Planlagte tiltak
Grunneier	• Utbytte fra kraftproduksjon • Sikre fremtidige generasjoner • Kontinuerlig informasjon fra virksomheten	• Falleieavtaler som sikrer fast inntjening • Informasjonsdeling via portal • Utsending av ukentlig informasjon	• Kontinuerlige falleieberegninger i portalen • Årlige undersøkelser av tilfredshet hos grunneiere
Ansatte	• Trygg arbeidsplass • Sikkert og positivt arbeidsmiljø • Konkurransedyktige lønnsbetingelser	• Årlig medarbeiderundersøkelse • Oppfølging med bedriftshelsetjenester • Lik lønn for likt arbeid, etisk adferd	• Utvide beredskapsplaner inkl. bedre kartdata
Eiere	• Potensiale for vekst • Langsiktig verdiskapning • Avkastning på investert kapital • Dokumentere bærekraft • Etisk adferd, antikorrupsjon	• Månedsrapportering, kvartalsrapportering og årsberetning • Effektive operasjoner • Videre vekst innenfor fornybar vannkraft • Følge opp konsesjonsvilkårene	• Rapportering ihht. EU taksonomi • Utnytte reguleringsmuligheter for å øke produksjonen
Investorer og banker	• Stabil betjeningsevne på lån • Dokumentere bærekraft	• Kvartalsrapportering • Årlig bærekraftsrapport	• Rapportering ihht. EU taksonomi
Kommuner og naboer	• Sikre bosetting • Skatteinntekter • Minimale naturinngrep	• Bruke lokale leverandører • Eiendomsskatt til kommunene • Følge opp plan og miljø	• Utvide beredskapsplaner inkl. bedre kartdata
Nasjonale interesser	• Levere ren fornybar energi • Distriktsutvikling • NVE, oppfølging av konsesjonsvilkår	• Videre vekst innenfor fornybar vannkraft • Lokal verdiskapning • Tilsyn i forhold til konsesjonsvilkår	• Kartlegge utslipp fra bygging av kraftverk • Utnytte reguleringsmuligheter for å øke produksjonen
Interesseorganisasjoner	• Småkraftforeninga ønsker å styrke næringens anseelse og gjennomslag • Naturvernorganisasjonene ønsker minst mulige naturinngrep	• Bærekraftsrapportering • Oppfølging av konsesjonsvilkår	• Kartlegge utslipp fra bygging av kraftverk

Vesentlighetsanalyse – hva er viktig for våre grunneiere?

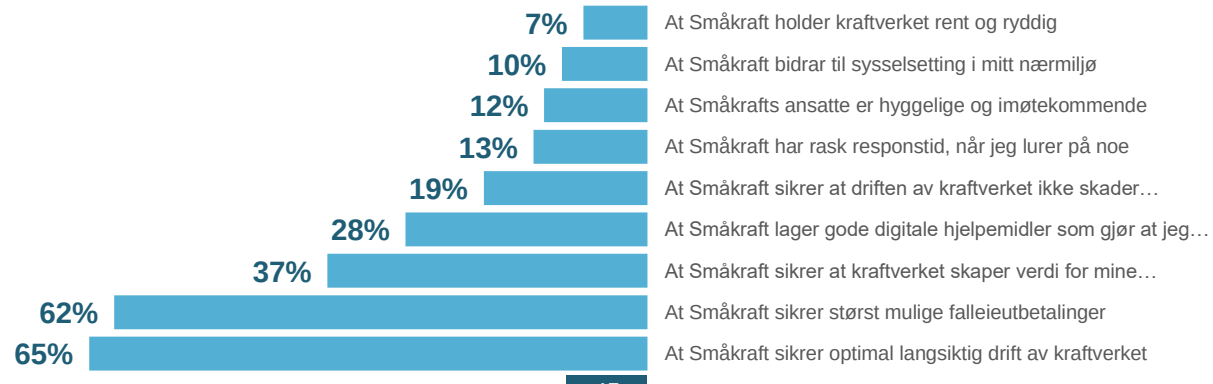

Basert på bærekraftsmålene, krav fra standarder, vår vurdering av interessenter og tilhørende vesentlighetsvurdering, har Småkraft valgt ut følgende fokusområder som de mest relevante for vår virksomhet. Selv om det også vil finnes andre relevante arbeidsområder, prioriterer vi arbeid med følgende områder.

Når det gjelder samsvar med miljømessige lover og reguleringer som scorer høyt på vesentlighetsanalysen, er dette et tema som inngår i de ulike fokusområdene for miljø. Vi rapporterer om brudd på lover og reguleringer der dette er relevant.

Miljø (Environment):

- Energi og klima
- Påvirkning på biologisk mangfold
- Klimagassutslipp
- Lokal forurensning

Sosialt (Social):

- HMS – egne ansatte og tredjeperson
- Lokal verdiskapning

Styring (Governance):

- Etikk og antikorrupsjon
- Mangfold og likestilling

Hva er viktig for oss i kraftverkets levetid?

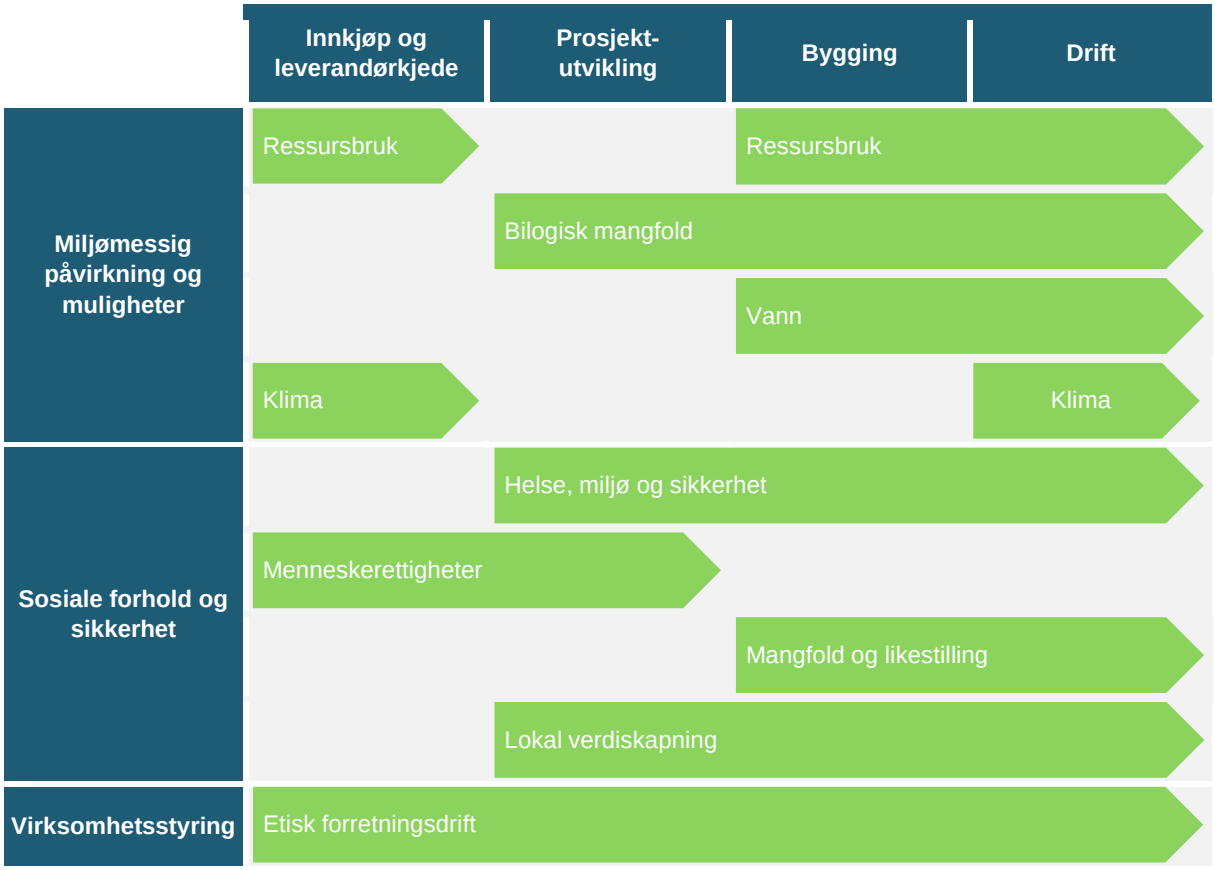

Ytre Alsaker, Vestland

KAPITTEL 1: MILJØ

Energi og klima

Egen produksjon

Småkraft produserer fornybar energi. Vannkraft er den formen for energiproduksjon som har de laveste utslippsekvivalentene over kraftverkets levetid med 4g CO2/ kWhe. Elvekraftverk uten magasinering er ikke separert ut i oversikten under. Studier viser at store deler av CO2-utslippene fra vannkraftverk kommer fra dekompostering av biomasse ved magasinering, noe elvekraftverk ikke bidrar til. Samtidig har elvekraftverk mindre energieffektivitet enn store magasinkraftverk. En studie viser eksempelvis at utslippene fra elvekraftverk er på 5g CO2/ kWhe.[1]

Direkte utslipp fra Småkraft sine daglige operasjoner var i 2022 på 0,015g CO2/ kWhe.

Kraftverkene har svært lang levetid sammenlignet med de fleste andre former for kraftproduksjon.

Utslipp fra energiproduksjon (50 persentil)[2]

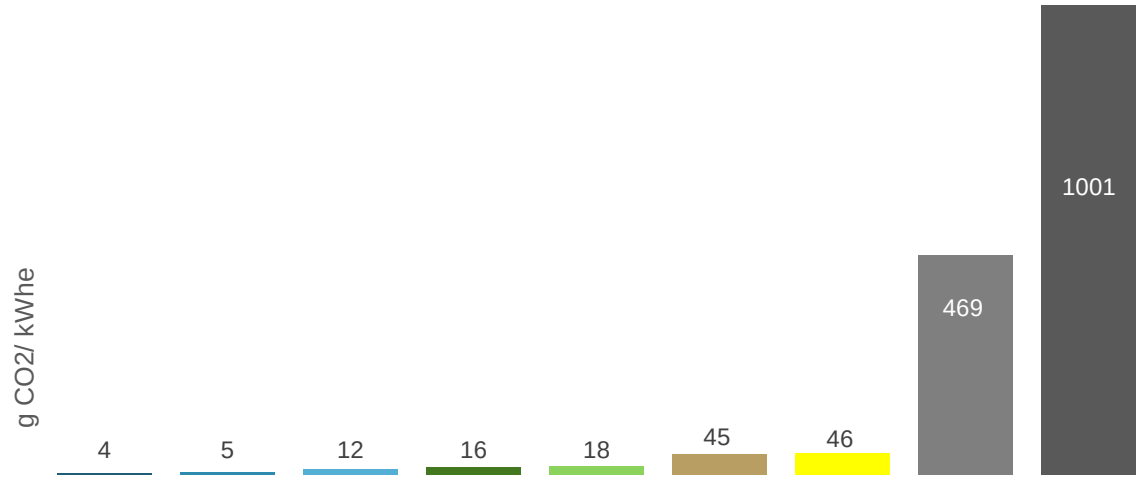

Småkraft utvikler sammen med samarbeidspartnere nye vannkraftprosjekter og tilgjengeliggjør ny fornybar energi i det norske, nordiske og europeiske kraftnettet. I tråd med bærekraftsmål nummer 7 er fornybar energi det viktigste tiltaket for å begrense klimaendringene.

	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Faktisk produsert energi (GWh)	1488	1113	1253	890	Energi matet inn på nettet.
Midlere årsproduksjon (GWh)	2002	1733	1381	1 155	Normal hydrologisk produksjon ved utgangen av året.
Antall kraftverk ved utgangen av året	219	161	128	110	
Samlet installert effekt ved utgangen av året (MW)	612	524	421	364	

1 Raadal, H.L., 2011a. Recommendations for GHG Accounting for Green Power Purchases. Memo sent by email to The GHG Protocol Initiative's work on GHG Power Accounting Guidelines, by Mary Sotos and Stephen Russell. April the 4th 2011.

2 Moomaw, W., P. Burgherr, G. Heath, M. Lenzen, J. Nyboer, A. Verbruggen, (2011)

Utslipp ved eget forbruk

Det kreves en viss bruk av energi for å produsere energi. Dette kan knytte seg til energiforbruk i kraftverket for å holde utstyret ved riktig temperatur, energiforbruk for kommunikasjon og automatisering av kraftverkene og energiforbruk for fasiliteter for våre ansatte i konsernet som alle sitter i leide lokaler. Småkraft ønsker å være CO2-nøytral og har derfor kjøpt eller brukt egne opprinnelsesgarantier for å spore egenforbrukt strøm. Mer informasjon om dette finnes under avsnittet «Klimagassutslipp».

I henhold til GHG protokoll	Mål 2050**	Mål 2030**	Mål 2025	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Forbrukt energi på kraftverkene (GWh)*	1,0	1,25	1,5	2,05	1,51	1,25	1,18	Se merknad
Forbrukt strøm på hovedkontoret (GWh)	0,05	0,06	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08	Iht. angivelse fra huseier
Totalt forbrukt energi (GWh)	**1,05**	**1,31**	**1,57**	**2,12**	**1,58**	**1,32**	**1,26**	
Forbrukt fjernvarme på hovedkontoret (GWh)	0,03	0,04	0,05	0,01	0,01	0,01	0,05	Iht. angivelse fra huseier
Kjøpte og annullerte opprinnelsesgarantier (GWh)	1,5	1,5	1,5	2,13	1,5	1,5	1,5	Bekreftet og verifisert av motpart.
Rapportert energiforbruk fra ikke fornybare kilder	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

* Flere av Småkraft sine kraftverk benytter intern strøm fra eget kraftverk for internt forbruk, for disse måles ikke det direkte kraftforbruket. For de øvrige henter vi forbruksdata fra strømleverandørene. Vi bruker snittverdier fra disse målingene for å beregne forbruket på kraftverk hvor vi ikke har målinger.

** Inkluderer planlagt forbruk ut fra dagens installerte base av kraftverk i produksjon

Skarelva kraftverk
Narvik i Norland

Påvirkning på biologisk mangfold

Minstevannsføring

Drift av småkraftverk vil ha innvirkning på det lokale miljøet rundt kraftverket og øvrige installasjoner. Installasjonene vil i seg selv ikke være en naturlig del av miljøet det ligger i. Enkelte deler av installasjonene vil dessuten kunne fungere som barrierer for liv som lever i og av elva.

For å kunne produsere energi med våre kraftverk må vi bruke en del av vannet som renner i elva. Dette gjør at vannføringen i elva mellom inntaket og kraftverket av og til vil være mindre enn det ville ha vært uten kraftverket. Dette kan igjen påvirke biologisk mangfold i og rundt elva. Derfor har vår virksomhet betydning for bærekraftsmål nr. 14 «Liv på land» og nr. 15 «Liv i vann».

De fleste av våre kraftverk er gjenstand for begrensninger i vannføringen til produksjon av kraft. Dette betyr at våre kraftverk er pålagt å slippe vann i elva (minstevannføring), så lenge det renner vann. Dette er et konsesjons-krav og skal ta hensyn til det biologiske mangfoldet i elva og redusere de negative virkningene. Når vannføringen i elva er for lav til å produsere strøm eller når vannføringen er større enn det kraftverket kan benytte, vil vannføringen i elva være normal. Dette gjør at elver med elvekraftverk har et ganske naturlig forløp i deler av året.

Installasjonene er bygget på en slik måte at det vil være mulig å gjennomføre fysisk kontroll av minstevannsføringen til enhver tid, også for personer uten inngående kjennskap til kraftverket.

Småkraft har også en del kraftverk som ikke har krav til slipp av minstevannføringen. Dette er enten fordi kraftverkene er gamle og ble bygd før det ble satt krav til dette, eller at myndighetene ikke har satt i det hele tatt. På flere av disse kraftverkene gjennomfører Småkraft tiltak.

	Mål 2025	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Registrerte brudd på minstevannsføring	0	25	13	27	15	Småkrafts avvikssystem
Innmeldte brudd på minstevannsføring	0	1*	0	0	0	Småkrafts avvikssystem

* Manglende logging av minstevannsføring på Tverrgjuvlo kraftverk

Omløpsventiler

Når vi bygger nye kraftverk blir det gjennomført en uavhengig miljørapport som inngår som en del av konsesjonssøknaden på kraftverket. Dette gir oss trygghet på at de tiltakene vi gjennomfører blir utført på en måte som gir minst mulig belastning på miljøet. Når kraftverket stopper, vil det gå noe tid før den naturlige vannføringen tar seg opp i elven. Noen av våre kraftverk er i elver hvor kontinuerlig tilførsel av vann er avgjørende for å unngå at fisk strander på elvebredder eller i kulper og for å sikre fiskeyngel nedstrøms kraftverket. For å sikre kontinuerlig vannstrøm har derfor mange av våre kraftverk omløpsventiler, som åpner når kraftverket stopper og slipper tilstrekkelig vann forbi slik at man forhindrer uttørring av elveleiet. Omløpsventilene er et konsesjonskrav på lik linje med minstevannføring, for de kraftverkene som har krav om det.

FOSSEKALLEN I URDSDALSELVA

Det går to trange, gamle rør for minstevannføring i Urdsdalselva. Her fant vi to hekkeplasser til nasjonalfuglen fossekallen ved et av våre tilsyn. Hekkeplassene viste til hekking to år på rad. Rørene er av hardplast, med en diameter på 25cm og en lengde på 40cm. Rugetiden hos fossekallen ligger på omtrent 17 dager, og hunnen legger som regel mellom 4-6 egg. I Nord-Norge skjer dette omkring juni-juli, og ofte kan det legges to kull om gangen slik som i Urdsdalen.

De trange rørene er en godt egnet boplass for fossekallen, for det rennende vannet er med på å holde lyden av de nyklekkede skjult for rovdyr. Rovfuglen vil ikke kunne fly inn i fossen og reven kommer seg ikke opp.

Rørene ender opp i magasinet, én meter under vannoverflaten. Disse er lukket med spjeld, noe som gjør at fossekallungene bor omgitt av kaldt vann på alle kanter. Mor og far bygger et overbygd reir som regel kledd og isolert i mose for at vannspruten fra "fossen" blir absorbert istedenfor å treffe ungene. Slik bevarer de små varmen i ellers kjølige omgivelser.

Fossekallen er avhengig av å hekke over rennende vann etter klekking. De første 3 dagene etter klekking passer mor og far på at ungene får gjort fra seg ved å slippe avføringen utenfor redet. Deretter gjør ungene det på egenhånd i det rennende vannet for å ikke avsløre hvor redet er lokalisert. Ungene blir i redet i omtrent 3 uker, hvor de får mat av begge foreldre. Etter dette får de opplæring av mor og far i hvordan de kan finne mat på egenhånd og overleve rundt elven.

Øvrige vurderinger av biologisk mangfold

Småkraft og våre samarbeidspartnere gjør grundige vurderinger av hvordan kraftverket kan påvirke det biologiske mangfoldet rundt installasjonene våre. Dette gjør vi i forbindelse med konsesjonsbehandling og utbygging av nye småkraftverk. Ofte vil vi innhente ekspertanalyser fra kompetente fagmiljøer til å bistå oss i disse vurderingene. Vurderingene knytter seg spesifikt til det enkelte kraftverket, ettersom miljøet vil variere fra kraftverk til kraftverk. Da vil de forskjellige tiltakene vi iverksetter variere tilsvarende.

I driftsfasen vil Småkraft følge opp anleggene og vurdere om det er endringer i forhold som gjør at tiltak må tilpasses. I 2022 har Småkraftanlegg vært gjenstand for blant annet følgende tiltak som er dokumentert gjennom vårt Internkontrollsystem (IK):

- Gjennomgang av gjeldende lovverk for å identifisere endringer som er relevant for vår virksomhet
- Gjennomgang av innmeldte avviksrapporter og identifikasjon av nødvendige forbedringstiltak
- Gjennomført 37 periodiske tilsyn på våre anlegg
- Gjennomført 10 hovedtilsyn på våre anlegg
- Gjennomført 1 revurderingsbefaring
- To eksterne tilsyn fra myndighetene i 2022
- Vi har gjennomført HMS kurs og hjertestarterkurs for lokale tilsynsvakter

– Vi har startet en større klimastudie i samarbeid med Climate Futures for å avdekke klimarelaterte endringer i forutsetningene for våre kraftverk

Småkraft har på flere kraftverk iverksatt ulike tiltak for å ivareta livet i elva. Blant annet er det for Sigdestad kraftverk bygget ålefelle for å hindre at ål skades i turbinen. Ved Røfsdalselva kraftverk er det laget en trapp for at ål og laks skal komme seg uhindret opp elva, mens på Holmen kraftverk slippes det vann i en egen kulp for laks. I tillegg slipper Småkraft for to kraftverk, Lauvsnes og Møllefossen, vann til produksjon av fisk i lokale settefiskanlegg.

Småkraft har også noen kraftverk med magasiner hvor det er satt krav til høyeste og laveste regulerte vannstand for å redusere påvirkning på landskap.

Kraftverk i sårbare områder

	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Kraftverk i vernede vassdrag	3	3	1	1	Hølera kraftverk i Sør-Aurland kommune, Tjøredalselva kraftverk i Fjaler kommune og Åsedøla kraftverk i Sunnfjord kommune.
Kraftverk i nasjonale laksevassdrag	1	1	1	1	Holmen kraftverk i Aurland kommune. I tillegg ligger Rasdalen, Børndalen, Tverreli, Tverrgjuvlo og Furegardane småkraftverk i sidevassdrag til det nasjonale laksevassdraget Vosso i Voss kommune.
Kraftverk i naturvernområder	2	2	2	1	Holmen og Røyrvik kraftverk.
Sanksjoner for brudd på lover og regler	0	0	0	0	

Sagelvi kraftverk Hemnes i Nordland

Undersøkelser om fisk og vannlevende insekter

Etter pålegg fra Statsforvalteren gjennomførte vi økologiske undersøkelser ved kraftverkene i elvene Kvernåe og Valåe i Lesja kommune. Formålet var å opparbeide mer kunnskap om særlig fisk og vannlevende insekter som lever rundt disse etter ferdigstilling. Slik kunne vi også se på eventuelle endringer i økologisk tilstand, og funnene tilsier at tiltak bør vurderes.

Det kreves kunnskap på reguleringspåvirkende strekninger om fiskebestandens størrelse, sammensetning, rekruttering og vandringsmuligheter, og kunnskap om de vannlevende insektene i elvene. Naturrestaurering AS ble med på prosjektet våren 2021, men i samråd med Småkraft og Statsforvalteren ble det utsatt til 2022.

Våren 2022 startet feltarbeidet. Fiskebestanden i elvene består av ørret, harr og ørekyt, hvorav ørret og harr er av særlig forvaltningsmessig interesse.

Harren i Lesjaskogvannet samt øverste del av Gudbrandsdalslågen ble undersøkt først, for om våren er det nemlig gytetid. Disse er av få harrbestander som er kaldtvannstilpasset i Europa. Innad i vassdraget har alle «sin egen» gyteelv. Her vandrer yngelen raskt ut av elva, noe som gjør det krevende å samle bestandsdata. Gyting forekommer ved spesifikke forhold, gjerne etter en flomtopp og ved omtrent 5 varmegrader.

Elven er flomstor spesielt om våren. Den mest effektive måten å fange fisken på, er derfor ved stengsel med fangstruser. I Kvernåe er det varmere, og kort tid etter 17.mai ble utstyret rigget opp. Dette ble kontrollert og røktet jevnlig av vår tilsynsvakt i perioden, sammen med oppdateringer om vannføring og temperatur i elva. Ingen harr ble fanget i Kvernåe, men omkring høsten 2022 fanget elfiskeapparatet opp harr lenger opp i elva. Disse hadde antageligvis valgt å oppholde seg her lenger enn yngelperioden. Harren gyter altså i elva enkelte år, men ikke dette.

I Valåe traff vi derimot perfekt. Termometeret viste 5 grader da vi ankom 21.juni, og dermed startet vi opprigging av utstyr. Et titalls fisk ble fanget før en ny flom kom og satt anlegget ut av spill, men dette var ikke nok til å gjøre en genetisk analyse. Dette hadde gitt oss mer informasjon om bestandsstørrelsen. Bestanden eksisterer fremdeles i Valåe.

I august 2022 gjorde vi undersøkelser av ørret og vannlevende insekter. Ved hjelp av et elektrisk fiskeapparat, ble ørreten lammet helt uskadelig før den ble fanget opp med hov. De nedre delene av begge elvene hadde høy bestand, i tillegg til både ørekyt og noe harr i Kvernåe. Dette avtok lenger opp. Resultatene er foreløpig ikke analysert, og derfor er det for tidlig å presentere noe.

Funnene gjort av vannlevende insekter tyder på en viss diversitet mellom påvirkede og upåvirkede strekninger (nedenfor utløp). Upåvirket strekning viser en høyere diversitet og dermed økologisk tilstand, i motsetning til i Valåe hvor vi ikke ser denne forskjellen på samme måte. Her er terrenget bratt, noe som gjør at fisken ikke kommer seg særlig langt opp i påvirket strekning. Elva renner i tillegg nede i grunnen ved lav vannføring, og insektene får med dette en mindre predator.

Fangstanlegg for harr i Kvernåe, mai 2022

Odin Kirkemoen (NRAS) og Per Nørstebø (Småkraft) bærer utstyr til fangstanlegget i Valåe

Harr i gytedrakt nedstrøms i fangstanlegg i Valåe, 22.06.22

Rakel Bjørngaard (Multiconsult) teller samt måler ørretyngel

Rakel Bjørngaard (Multiconsult) tar prøver av vannlevende insekter ovenfor påvirket strekning og inntak i Valåe

Klimagassutslipp

Hvordan arbeider vi med våre klimagassutslipp

Småkraft produserer bærekraftig energi, men isolerte deler av vår virksomhet vil likevel ha klimagassutslipp. Våre kraftverk er spredd omkring i hele Norge og Sverige. Ofte er det store geografiske avstander, krevende tilgjengelighet og utfordrende logistikk for å komme til våre kraftverk. Vi er derfor nødt til å benytte oss av fly eller bil. Dette fører indirekte og umiddelbart til klimagassutslipp. Etter GHG-protokollens rammeverk er utslipp fra egne biler inkludert i Scope 1 for diesel- og bensinbiler og i Scope 2 for elbiler. Utslipp fra forbrukt strøm og fjernvarme på hovedkontoret er inkludert i Scope 2. Utslipp fra flyreiser er inkludert i Scope 3.

Småkraft sin driftsmodell baserer seg på at kompetente lokale tilsynsvakter drifter kraftverket lokalt. Dette reduserer behovet for vårt personell ved kraftverket, og vi gjør dette kun ved behov og ved spesielle forhold. Dette har de heldige bieffektene at vi reduserer klimagassutslipp knyttet til reiser.

Automatisering og robotisering av kraftverkene våre er et av de viktigste tiltakene Småkraft arbeider med. Når kraftverkene blir mer autonome og automatiserte, vil behovet for å dra ut til kraftverkene reduseres både for tilsynsvakter og for vårt eget personell. Dette vil bidra til å redusere klimagassutslipp i forbindelse med reiser ytterligere.

Reiser med bil og fly

Transport	Mål 2050	Mål 2030	Mål 2025	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Antall kjørte km i kjøregodtgjørelse ex. el.bil	0	0	50,000	51,488	68,236	60,473	54,377	Basert på utbetalt kjøre-godtgjørelse Større andel elektriske kjøre-tøy, gir færre km i 2025 selv om aktiviteten øker.
Antall kjørte km i firmabiler ex. el.bil	0	0	50,000	72,073	86,432	79,100	93,900	Basert på registrerte kjørebøker. Vi vil gradvis gå over til el. som vil redusere forbruket. Ambisjonen på lang sikt er å redusere til 0.
Antall kjørte km med el-bil	75,000	100,000	25,000	29,653	2,338	1,137	182	Basert på utbetalt kjøregodtgjørelse og registrerte kjørebøker.
Totalt antall kjørte km i arbeid	**75,000**	**100,000**	**125,000**	**153,214**	**157,006**	**140,710**	**148,381**	
Antall flyreiser (tur/ retur)	130	150	180	204	112	160	199	Basert på registrerte og utbetalt reiseregninger. Reduksjon i 2020/2021 grunnet Covid.

Klimagassutslipp fra transport

Klimagassutslipp (tCO2e) fra transport	Mål 2050	Mål 2030	Mål 2025	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Selskaps- eller privatbiler	0.0	0,0	17,2	21,3	26,5	23,9	26,3	Beregnet basert på tallene i «Klimagassutslipp fra transport» og omregnings-faktorene som står i vedlegget.
Flyreiser	11,2	12,9	15,5	17,5	9,6	13,8	17,1	Utslippene er gjennomsnittsberegnet basert på Oslo-Bergen tur/ retur og at gjennomsnitts-flyvningen er med SAS sine 737-800W med 141 seter. Iht. SAS sin CO2- kalkulator gir dette 86 kg CO2 utslipp per tur/ retur reise.
Totale klimagassutslipp (tCO2)	**11,2**	**12,9**	**32,7**	**38,8**	**36,2**	**37,7**	**43,4**	Estimerte utslipp

Småkraft sine uunngåelige klimagassutslipp

Utslipp av klimagasser (tCO2e)	Mål 2050	Mål 2030	Mål 2025	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Scope 1 – Direkte utslipp	0,0	0,0	17,1	21,2	26,5	23,9	26,3	Basert på omregnings-faktorer og antall kilometer.
Scope 2 – Indirekte utslipp	0,19	0,26	0,01	0,98	0,01	0,004	0,007	Basert på omregnings-faktorer og antall kilometer.
Scope 3 – Andre indirekte utslipp	11,2	12,9	15,5	17,5	9,6	13,8	17,1	SAS utslippskalkulator. Betydelig reduksjoner i 2020 og 2021 i hovedsak relatert til reise-restriksjoner pga. Covid
Totale utslipp fra vår virksomhet	**11,4**	**13,2**	**32,6**	**39,7**	**36,1**	**37,7**	**43,4**	
Totalt kompenserte utslipp	11,4	13,2	32,6	40	36,2	37,7	31,4	Kompensert gjennom selskapene CHOOOSE (2021 og tidligere) og South Pole (2022)
Netto utslipp fra vår virksomhet	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**12,0**	Før innregning av utslipps-besparelser fra vår egen fornybare energi.

GJENNOM SOUTH POLE KJØPER SMÅKRAFT UTSLIPPSKVOTER FRA ET SMÅKRAFTVERK I LAOS

Kjøp av klimakvoter

Småkraft har noen indirekte utslipp relatert til vår virksomhet vi ikke klarer å unngå. For å kompensere for disse utslippene har vi frivillig kjøpt sertifiserte klimakvoter tilsvarende våre estimerte utslipp i 2022.

Kvotene kommer fra et småkraftverk i Laos som ivaretar flere av bærekraftsmålene som er viktigst for vår type virksomhet. Kjøpet er ikke gjort for å overholde noen forskrifter. Vi har kjøpt klimakvoter gjennom selskapet South Pole og småkraftverket Xe Namnoy 2 i Laos. Prosjektet er et småkraftverk som utnytter uregulert vannføring i Champasak-provinsen sør-øst i landet til å produsere 83 GWh fornybar strøm hvert år.

Prosjekttype: Småkraftverk

Sertifisering: Gold Standard Certified Emissions Reduction (GSCER)

Mål 7: Ren energi til alle
Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst
Mål 13: Stoppe klimaendringene

Mange av våre kraftverk ligger utilgjengelig til. For å komme til kraftverket må vi av og til fly eller kjøre bil. Her bygda hvor Tveitaskaret småkraftverk ligger.

Lokal forurensning

Utbygging og drift av småkraftverk medfører inngrep i naturen gjennom beslaglegning av areal og eventuell forurensning i forbindelse med uønskede hendelser.

Virksomheten i konsernet tilsier ikke at utslipp av ozon-nedbrytende stoffer har noe vesentlig omfang, og innsamling av data på dette tilfellet er derfor ikke prioritert.

	2025 mål	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Alvorlige miljøhendelser	0	0	0	0	0	Ingen registrerte alvorlige miljøhendelser
Mindre alvorlige miljøhendelser*	0	0	0	1	1	

* Lekkasje av olje på Knutfoss kraftverk i 2019. Lekkasjen gikk kun ned i ventilgropa. Ettersom mengden var begrenset, ble den samlet opp igjen i en oljeoppsamlingsdunk. Ingen oljelekkasje registrert i elva.

Lekkasje på generator Helgåa i 2020 – lekkasjen rant ut på gulv i stasjon og i kjeller, men ikke ut i vassdraget.

Vestland

Miljøtilsyn og revisjoner

Småkraft AS gjennomfører årlige tilsyn på alle våre kraftverk.

- Undersøkelser av revegetering av rørtrasé.
- Undersøkelser av revegetering rundt inntak, kraftverk og areal brukt til hjelpeanlegg under bygging av kraftverket, og om dette går tilbake til naturlig tilstand.
- Undersøkelse av spesifikke miljøforhold fra konsesjons- og eller detaljplanfasen som trenger spesiell oppfølging, for eksempel spesifikk fiskebestand, elvemusling, spesielle biologiske forhold eller lignende.
- Undersøkelse av spesifikke miljøforhold vi har blitt kjent med underveis i driften av kraftverket, for eksempel tilkomst av spesielle arter eller lignende.
- Undersøkelse av uønskede og/ eller skadelidende arter ved kraftverket.
- Kontroll av minstevannsføring.
- Undersøkelse av terrengmessige forhold, slik som:
    - Utrasinger i terrenget
    - Lekkasjer i terrenget knyttet spesielt til rør og stikkrenner
    - Undersøkelse av unaturlige vanndannelser i terrenget

Tilsyn følger forskriftsmessige intervaller som gir forskjeller i tilsyn fra år til år på Småkraft sin totale portefølje med småkraftverk. I tillegg kan værmessige forhold og andre forhold påvirke tilsynene.

Vassdragsteknisk ansvarlig (VTA) gjennomfører miljøtilsyn i en av kraftverkets elver.

Elveperlemuslingene i Fulldøla og Elvestad

Man finner elveperlemuslinger på den nordlige halvkule i næringsfattig og rennende vann. Disse renser vannet de lever i, og har dermed stor betydning for resten av økosystemet. Grunnet forsuring samt opphoping av næringsstoffer i vassdragene, er den en truet art. Elven Fulldøla som renner i Notodden kommune er et eksempel på den negative innvirkningen industrivirksomhet kan ha på elveperlemuslingen. Her ble nemlig elvemuslingen nesten utryddet som følge av industri. Et naturlig krav da Småkraftseide Follsjå Kraft AS fikk konsesjon til å bygge et moderne kraftverk på restene av det gamle, var derfor å legge til rette for elvemuslingen.

Vassdragskonsesjonen i Follsjå pålegger gjennomføring av årlige skylleflommer i vassdraget for å hindre nedmudring og forekomst av tetting av organisk materiale som finner veien ut i elven. I denne forbindelsen tas det vannprøver av elven både før, etter og under skylleflommen. Slik kan vi observere påvirkningen dette har på vannkvaliteten. På bakgrunn av målingene justeres skylleflommene, og dette arbeidet kommer til å fortsette i årene fremover. Slik kan vi finne ut av hvordan disse kan påvirke samt bedre vannkvaliteten i vassdragene, også for elvemuslingene.

I 2022 gjennomførte vi statusundersøkelser av den truede arten både i Fulldøla (Follsjå kraftverk) og i Elvestad (Knutfoss kraftverk i Grong Kommune). Senere års undersøkelser har vist at bestanden i Fulldøla er større enn tidligere antatt. Forhåpentligvis har våre tiltak altså effekt, men bestanden sliter fremdeles med tilvekst av yngre musling. Dette har både tall fra 2018 og 2022 vist. Årsaken er ikke kjent, men Småkraft vil fortsette å følge bestanden ved begge kraftverkene i årene fremover samt gjøre tiltak for å bedre forholdene om nødvendig.

I Elvestadelva lever det en stor bestand. Både i oppstrøms inntaket til Knutfoss kraftverk og i partiet mellom kraftstasjonen og inntaket, hvor det foretas tilsyn finner vi bestand. Forholdene tilsier ikke tilstedeværelse av elvemuslingene, men det virker som at de trives godt. Likevel tror vi en økning i populasjonen av elvemuslingen som usannsynlig.

Vi i Småkraft vil fortsette med overvåkning av elvemuslinger i begge elvene, og det er viktig for oss å bedre forholdene for dem dersom det skal vise seg å være nødvendig.

Arealbruk

Småkraftverk påvirker natur, særlig i byggefasen, hvor inngrep i naturen som anleggsveier og rørgater er nødvendig for å bygge kraftverket. Arealbruken representerer i seg selv en påvirkning på det biologiske mangfoldet. Vi arbeider for å redusere arealinngrepet i utviklings- og anleggsfasen. Etter at kraftverket er satt i drift, følger vi opp at vegetasjonen tilbakestilles, slik at det samlede inngrepet over kraftverkets levetid reduseres så mye som mulig.

Bildene viser naturinngrepet knyttet til traseen for ATV/ traktor før og etter tilbakestillelse og revegetering ved Skravlåga kraftverk.

Arealbruk (daa)	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Midlertidig arealbruk*	2617	2583	2375	2352	Arealbruk som over tid vil tilbakestilles og revegeteres.
Permanent arealbruk*	245	210	185	132	Arealbruk som ikke vil tilbakestilles eller revegeteres i kraftverkets levetid.
Total arealbruk*	2862	2793	2560	2485	Samlet arealbruk fra kraftverk. Den minimale økningen i arealbruk sammenlignet med veksten i antall kraftverk i 2022 skyldes at flere av våre rørgater nå er fullstendig revegetert.

* Det er svært krevende å måle eksakt arealbruk. Småkraft har derfor valgt å legge til grunn omsøkt arealbruk i forbindelse med bygging av inntak, kraftverk, rørgate, deponi/masseuttak, riggområde, veier og nett-tilknytning. Mye av arealet vil i større grad påvirkes under bygging av kraftverket og de første årene etterpå. Dette gjelder for eksempel rørgatetraseen som i løpet av noen år vil revegetere. I våre vurderinger går arealbruket over fra det midlertidige til det permanente 10 år etter at kraftverket er satt i drift. Vi mener at dette er en konservativ forutsetning, og at arealbruken dermed i realiteten er noe lavere.

KAPITTEL 2:

SOSIALT ANSVAR

Sosialt ansvar generelt

Overordnet ansvar for oppfølging av egne ansatte, leverandører og tredje parts personell ligger hos Administrerende direktør i Småkraft. Dette inkluderer ansvaret for at de gjeldende arbeidsprosessene oppdateres og etterleves. Konkrete tiltak og oppfølging besluttes og delegeres ut i organisasjonene via ledergruppen.

Kravene til sikker adferd og bevissthet om sosialt ansvar for nærmiljøet rundt våre kraftverk gjelder ikke bare for våre egne ansatte. Leverandører og samarbeidsparter som vi samarbeider med i forbindelse med bygging og drift av våre kraftverk må også forholde seg til dette.

Egne ansatte

Alle kritiske funksjoner i selskapet skal dekkes av faste ansatte. Ikke kritiske funksjoner settes ut til leverandører for å sikre større fagmiljøer og tilgang på kapasitet, men selskapet skal inneha bestillerkompetanse innenfor alle fagdisipliner for å sikre kvalitet og effektivitet på tjenestene vi etterspør.

Ansatte i Småkraft har rett til å organisere seg etter eget ønske. Selskapet etterstreber å tilby lik lønn for likt arbeid, og skal tilby konkurransedyktige betingelser for alle både med ordinær lønn, ulykkesforsikring og pensjonsforsikring.

Alle ansatte i Småkraft skal ha arbeidsavtale med selskapet. Konfidensiell behandling av varsler er sikret gjennom tilgjengelig varslingskanal på våre hjemmesider. Disse varslene går direkte til lederen for selskapets revisjonskomite uten at selskapets ledelse eller andre ansatte har innsyn i varslene.

Småkraft har ingen preferanser eller forfordeling på grunn av kjønn, etnisitet, legning og religion. Vi skal arbeide for balanse mellom kjønn gjennom ny rekruttering og prioritere likestilling under ellers like forutsetninger.

Tilgang på e-post er personlig og ingen andre i selskapet har tilgang på ansattes e-mail kontoer.

Selskapet har iverksatt årlige medarbeiderundersøkelser for å kartlegge internt arbeidsmiljø og vil følge dette opp med likelydende undersøkelser årlig for å kunne analysere trender og sette inn tiltak der dette er nødvendig.

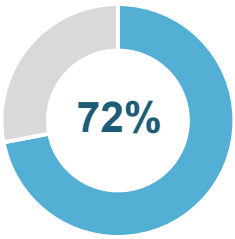

av Småkraft sine medarbeidere sier at bærekraft er en viktig faktor ved valg av arbeidsgiver.

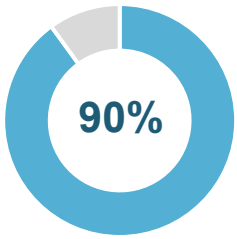

av Småkraft sine medarbeidere sier at Småkraft jobber aktivt for å fremme bærekraft i selskapet.

Etisk adferd ved oppfølging av leverandører og samarbeidsparter

Respekt for ansatte, leverandører og samarbeidsparter er en grunnleggende verdi i Småkraft. Etiske adferd ligger til grunn for selskapets arbeid enten dette gjelder behandling av egne ansatte, leverandører eller samarbeidsparter.

Bedriftens ansatte har alle særlig uavhengige stillinger. Det er innført 'fire øyne prinsippet' for alle fakturagodkjenninger i selskapet. Fullmaktsmatrise som angir signaturmyndighet er lagt inn i vårt økonomisystem og følger arbeidsflyten rundt fakturabehandling.

Når Småkraft planlegger nye kraftverk, vil det involvere alle mulige interessenter i dialogmøter og offentlige høringer i tråd med kravene i konsesjonsprosessene. Småkraft legger spesiell vekt på involverte grunneieres tilbakemeldinger, ettersom grunneiere er de som i størst grad blir påvirket av nye kraftverk. Etter at kraftverkene er bygget, følger Småkraft opp grunneiere gjennom den daglige dialogen med driftsansvarlige på det enkelte kraftverket og gjennom spørreundersøkelser/intervjuer med grunneiere. Vi analyserer tilbakemeldingene og tar relevante tilbakemeldinger inn i vårt strategiske og operasjonelle arbeid.

Ved konflikt mellom interessepartiene i bedriften, skal ledelsen prioritere lovpålagte krav fra myndighetene og dernest gjennomføre tiltak i henhold til selskapets strategi som angir ledelsens mandat fra styret på vegne av eierne.

Tredjeperson

Småkraft har i tillegg intensjon om i størst mulig grad å sikre lokal verdiskapning fra alle våre kraftverk. Dette gjøres konkret gjennom etablering av tilsynsvakt avtaler med lokale grunneiere, bruk av lokale entreprenører for reparasjon/ oppgraderingsprosjekt og mindre sponsoravtaler til lokale idrettslag og foreninger.

Samarbeid med grunneiere på Rjukan

I en bratt skråning et stykke opp en svingete vei og litt innover skogen i Rjukan, finner man Kvitåi kraftverk. Her er Asgeir grunneier, og sammen med Småkraft har det blitt produsert elektrisk energi her siden 2018 til gavn for samfunnet og miljøet. Asgeir har i tiden etter utbyggingen blitt mer opptatt av været, og han står ofte i vinduet med utsikt mot fossen og følger med. Han omtaler seg selv som en «værnerd». Selv er han fra Rjukan, og grunnen kraftverket er bygget på, har gått i arv fra hans far. Det var her det hele startet.

I 2006 tok Småkraft kontakt med Asgeirs far om en mulig utbygging. Med både finansiell hjelp og kunnskap, minsket risikoen for utbygging seg, og ble derfor møtt med en positiv innstilling. Uten denne støtten, er Asgeir klar på at det mest sannsynlig ikke hadde blitt stående et småkraftverk i skråningen på Kvitåi. Prosessen tok lengere tid enn antatt, og dette var fordi det var flere ting å ta høyde for. Et avslag fra NVE kom grunnet negativ effekt på isdannelsen nedstrøms, hvor vannet blir varmere etter å ha gått gjennom kraftverket. Grunnet isklatrere i området, ble det derfor innført en driftstans i månedene desember-mars, slik at dette kunne ivaretas.

Da vi besøkte Asgeir en vinterdag i 2023, snødde det tett. Dagen før hadde det visst vært påskevær med klar himmel, slik at man kunne skimte Gaustatoppen fra turen til kraftverket. Vi fikk beskjed om å ha med både ski og truger, og dette kom godt til nytte. Etter en kort skitur og en nedoverbakke med truger, kom vi frem til kraftverket. Bygget går omtrent i ett med naturen omkring, noe som også er vesentlig for oss i Småkraft.

Asgeir er også tilsysnsvakt på Kvitåi. Under driftstans, besøker han kraftverket én gang i uken, men ved drift blir det oftere. Alle sansene hans er med på å vedlikeholde kraftverket, og han har lært seg å kjenne det. Uvanlige lukter og lyder blir derfor fort oppdaget.

Småkraft har over 500 grunneiere rundt om i landet, og sammen med disse drifter vi 219 kraftverk. Asgeir er en av disse, og samarbeidet er tett. «Dette er et viktig prosjekt, med positive ringvirkninger som jeg er glad jeg er en del av». Når man ser på dette i et generasjonsperspektiv, noe investeringen er, er Asgeir klar og tydelig på at dette er fint å kunne gi videre til sine døtre. Forhåpentligvis er dette noe som vil dra den yngre generasjonen mot området også.

Sammen med grunneiere som Asgeir, bygger vi en bro mellom eldgammel kunnskap om bruk av naturressurser og det nasjonale behovet for mer fornybar energi. Dette vil vi fortsette med.

Kvalitetsarbeidet i bedriften

Vassdragsloven angir, sammen med konsesjonsvilkårene for kraftverkene, myndighetskrav for virksomheten på våre kraftverk. Våre kraftverk skal driftes og operere i henhold til myndighetskravene. Krav til vår virksomhet fra eier og interne krav kan gå utover myndighetskrav og vil i flere tilfeller være strengere enn det som er pålagt. Alle kravene er nedfelt i vårt kvalitetssystem og verifisere etterlevelse av kravene gjennom systematisk registering og behandling av avvik, samt gjennom ledelsens gjennomgang av virksomheten som utføres årlig.

Intensjonene med vårt kvalitetsarbeid er å sikre kontinuerlig forbedring av våre arbeidsprosesser. Småkraft gjorde i 2022 en betydelig oppdatering av sitt avvikssystem. Vi flyttet samtlige avvik, også lukkede avvik, over i vårt nye system. Dette gjør at vi enklere kan etablere, behandle og hente ut avviksstatistikker for virksomheten.

Foruten arbeidet med avvikshåndtering, gjennomfører vi årlig ledelsens gjennomgang av kvalitetssystemet, hvor vi vurderer endringer i eksterne krav og etterlevelsen av eksisterende arbeidsprosesser. Resultatet av denne gjennomgangen danner også grunnlag for endring i strategisk aksjoner ved behov.

Helse, Miljø og Sikkerhet

Kraftverkene vi eier, og drifter bærer store krefter både i vannveien og i elektrisiteten. Med dette er det nødvendig med tilstrekkelige sikkerhetstiltak og kompetent personell. Uten dette vil det kunne oppstå stor fare for egne ansatte, lokale tilsynsvakter og tredjepersoner. Derfor er opplæring samt kursing av våre ansatte og leverandører vesentlig for sikkerheten. Av den grunn sender vi egne ansatte på kurs samtidig som vi avholder dem for driftspersoner som skal arbeide på kraftverkene. Flere av tilsynsvaktene arbeider også alene på kraftverkene, og en evaluering av sikkerheten for disse har gjort at vi også har installert hjertestartere på alle (2020).

Kurs for egenredning og et generelt førstehjelpskurs er også gitt til disse og våre grunneiere. Alle hjertestartere er meldt inn til 113, slik at de står som tilgjengelige for lokalbefolkningen og turgåere som ofte befinner seg i kraftverkenes omkrets. Vi vurderer også forskjellige systemer for varsling i forbindelse med arbeid og transport i kritisk arbeidssituasjoner. Intensjonen er ytterligere sikring av personell som jobber alene for å sikre tidlig identifikasjon av uønskede hendelser.

For å heve sikkerhetsnivået har det blitt gjort en systematisk gjennomgang av risikofaktorer, og vi har på bakgrunn av disse gjennomført tiltak for arbeid på inntak og for tredjepersoner. For sistnevnte handler sikkerhet i størst grad om å stenge tilgangen til utsatte områder på ulikt vis. Dette kommer blant annet i form av skilting, stengte dører, bommer og gjerder, men også alarmsystemer.

Eksempler på konkrete tiltak som Småkraft har foretatt i 2022 er:

- Oppgradering av adgangskontrollsystem for adgang til kraftverk
- Oppdatering av instrukser og prosedyrer for arbeid på kraftverkene
- Hjertestarterkurs for tilsynsvakter og grunneiere
- Kompetansekartlegging av ansatte og tilsynsvakter
- Oppgradert sikkerhetsnivå for IT-systemer på våre anlegg
- Gjennomført allmøter med samtlige ansatte
- Gjennomført periodisk tilsyn og hovedtilsyn med vårt ansvarspersonell på 47 av våre kraftverk.
- Iverksatt nytt system for hendelsesbehandling og avvikshåndtering.

	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Antall ansatte	28	26	20	20	Permanent fulltidsansatte i Småkraft AS
Gjennomsnittlig sykefravær	3,8%	1,5%	1,3%	3,9%	Korttids sykefravær for egne ansatte
Andel ansatte som vil pensjoneres innen 5 år	7%	8%	10%	10%	
Andel ansatte som vil pensjonenes innen 10 år	18%	10%	14%	10%	
Antall driftspersoner som har vært på sikkerhetsopplæring siste tre år	278	142	85	42	Omfatter egne ansatte, tilsynsvakter og grunneiere.
Antall fraværsskader	3	0	0	0	Interne og eksterne
Antall registrerte avvik	190	402	272	56	I 2021 registrerte Småkraft alle VTA funn og funn fra tidligere år som uønskede hendelser. Det er rapportert flere hendelser/skader både fordi vi har flere kraftverk, og grunnet iverksetting av nye rutiner.
Tilsynsvakter	191*	224	253	212	Lokale tilsynsvakter som er innleid for å sørge for daglig vedlikehold på kraftverkene og som har dette som en biintekt til annet arbeid.
Grunneiere	870	850	710	617	Grunneier som eier fallrettighetene til vassdraget og som deler overskuddet fra kraftverket

*I 2022 er antall tilsynsvakter basert på kontrakter Småkraft har med enkeltpersoner som drifter kraftverk. Utover dette samarbeider Småkraft også med profesjonelle selskaper som drifter noen kraftverk.

Damsikkerhet

Småkraft AS er ansvarlig for at våre anlegg følger egne og myndighetenes krav til samfunn-sikkerhet. Dette innebærer at vassdragsanleggene våre skal være sikre og vi skal forebygge skade på mennesker, miljø og eiendom. Alle vassdragsanlegg vurderes og plasseres i konsekvensklasser ut fra risiko for skade på mennesker og infrastruktur, samt miljø og eiendom.

Relevante krav og fagområder i forskrifter skal ivaretas ved planlegging, prosjektering, bygging og revurdering av anleggene. Dette gjelder også ved drift og overvåkning av kraftverkene. Småkraft AS benytter personer som tilfredsstiller krav til kvalifikasjoner for å utføre slike oppgaver.

Småkraft AS gjennomfører tilsyn på våre kraftverk som blant annet omfatter:

- Undersøkelser av konstruksjonsmessig sikkerhet for dammer og inntak og inntakshus
- Undersøkelser av konstruksjonsmessig sikkerhet for tunneler og rørgater
- Funksjonstester av lukkemekanismer for tunneler og rørgater
- Funksjonskontroll av stikkrenner og overløp
- Kontroll av lekkasjer fra dammer, rørgater og drensledninger
- Vurdering av rasfarlig områder ved våre kraftverk
- Kontroll av skilting og andre sikringstiltak for besøkende ved våre kraftverk

Tilsynene omfatter interne krav og følger også av strenge krav fra offentlige myndigheter med både innhold og frekvens. Hvert 15. eller 20. år gjennomføres revurdering av klassifiserte anlegg som innebærer en full sikkerhetsmessig gjennomgang av vassdragsanlegget opp mot gjeldende regelverk.

VTA-tilsyn

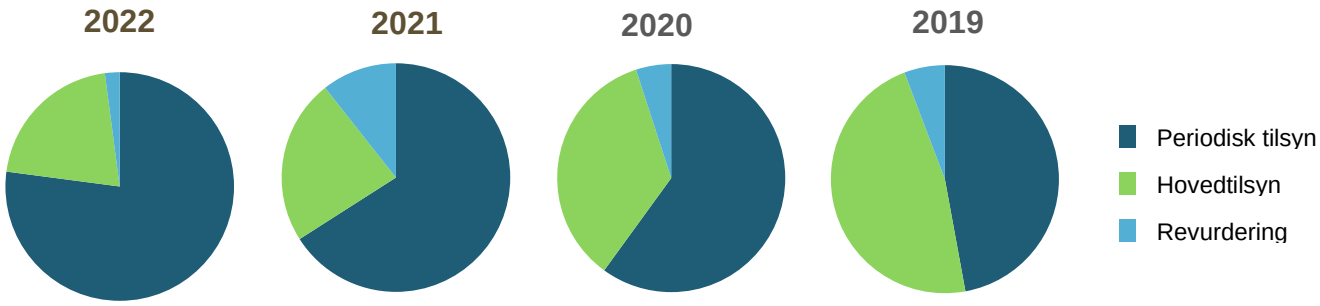

KRAFTBYGDA REINLI

Blant høye fjell og tette skoger i vakre Valdres ligger den lille bygda Reinli. Her finner vi en helt spesiell historie om samhold blant bygdas innbyggere. Historien begynner tidlig på 2000 tallet da en del av bygdas grunneiere bestemmer seg for å utnytte kraften fra det 330 meter høye fallet i elven Reina. Å skape grønn, fornybar energi er populært blant Reinlis innbyggere, og store deler av bygda ønsker å være med på prosjektet. Reina strekker seg langt gjennom bratt og ulendt terreng, og byr på utfordringer for utbyggingen. Kraftverket krever blant annet en 3 kilometers lang rørgate. For å realisere kraftverkdrømmen bestemmer grunneierne seg for å samarbeide med en profesjonell aktør, Småkraft AS. Utbyggingen er krevende, men i juni 2008 var det duket for fest i den lille bygda når Reinli kraftverk offisielt ble åpnet

En av grunneierne er Knut Bøhn, en kraftkar fra Reinli. Som tilsynsvakt på kraftverket har han blant annet som oppgave å sørge for at kraftverket og inntaket er godt vedlikeholdt. For Knut er kraftverket en god biinntekt til gårdsbruket. Han er opptatt av at kraftverket skal skape verdi for fremtidige generasjoner slik at det blir mer attraktivt å bosette seg på gården og Reinli i fremtiden.

Lokal verdiskaping

Vannkraftinstallasjoner kan ha negative konsekvenser for mennesker som bor i samfunnene hvor kraftverket er lokalisert. Vannføringen i elven blir påvirket når kraftverket produserer energi. Dette kan ha negative konsekvenser for turisme, friluftsliv og rekreasjon, ved siden av de biologiske aspektene. Kraftverket og dets øvrige installasjoner kan være visuelt forurensende. Det vil være begrenset tilgang på deler av arealet hvor kraftverket er lokalisert.

Småkraft er opptatt av at disse negative konsekvensene begrenses så mye som mulig. Dette gjør vi ved å følge opp konsesjonsbestemmelser, men også ved å sørge for at kraftverkene våre i størst mulig grad passer inn i miljøet de er en del av. Til tross for slike tiltak er det imidlertid ikke til å komme i fra at kraftverk uansett kan ha enkelte negative konsekvenser for lokalsamfunnet.

	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Fysisk eller økonomisk fortrengte innbyggere	0	0	0	0	

Vår driftsprosedyre- og ledelsesmodell sikrer at store deler av verdiskapningen fra et småkraftverk er lokale. Dette gjør at de som må bære de negative konsekvensene av et småkraftverk, også får ta del i de positive effektene. Thema Consulting Group sin analyse av Samfunnsnytten i Småkraftnæringa fra 2017 viste at et normalt småkraftverk i snitt skaper 13,5 millioner kroner i ringvirkninger lokalt og ytterligere 13,2 millioner kroner i ringvirkninger nasjonalt.

For 2022 har Småkraft gjennom investeringer, vedlikehold, drift, skatteutbetalinger og falleieutbetalinger lagt ned over en milliard kroner i direkte utbetalinger i kommuner over hele Norge. Utbetalingene er spredt over hele landet, med en tydelig overvekt på utkantkommuner. Utbetalingene fører til store ringvirkninger i kommunene vi er til stede med våre småkraftverk.

Direkteutbetalinger fra Småkraft til norske kommuner

Småkraft er opptatt av at verdiskapningen som kommer ut av vårt inngrep i miljøet skal deles med lokalsamfunnet. Dette er sentralt i FN's bærekraftsmål nr. 11 «Bærekraftige byer og samfunn».

- Vi betaler falleie til grunneierne som eier elvene vi bruker til å produsere strøm. Dette gjør vi gjennom private leieavtaler med grunneierne.
- Vi betaler eiendomsskatt til vertskommunen. Dette er midler som kommer det lokale samfunnet til gode i form av lokale velferdstjenester og tilbud.
- Vi etterstreber å bruke og bygge lokal kompetanse på driftssiden. Dette gjør vi ved å tilby lokale operatører avtaler knyttet til drift av kraftverket.
- Vi bruker lokale entreprenører og leverandører i forbindelse med utbedringsarbeider og utbyggingsprosjekter der dette er mulig.

«Småkraft vil i sin natur ha negativ konsekvens på lokale forhold. For oss som grunneiere er det viktig at kartlegging av slike konsekvenser tas på alvor. Småkraft gjør det, de gjør det grundig, og de er seg sitt ansvar bevisst. Det er også viktig at grunneierne som kjenner de negative konsekvensene tydeligst på kroppen også får en del av verdiskapningen. Dette opplever vi som kjernen i Småkraft sin modell.»

Andreas Råheim, grunneier

Konkrete tiltak Småkraft har foretatt i 2022:

- Støttet enkelte lokale sosiale tiltak finansielt.
- Stoppet kraftverk i perioder for å muliggjøre rafting på elva.
- Gjennomført sikringstiltak for å ivareta mulighet for bading i elva oppstrøms kraftverkinntak.
- Etablert grunneierportal som gir kontinuerlig oppdatering på produksjon og distribuerer ukentlig informasjonspakke fra Småkraft.
- Deltatt på kraftverksåpninger og hatt økonomiske gjennomganger direkte med grunneiere.

	2022	2021	2020*	2019	Kilde / Forklaring
Utbetalt eiendomsskatt til vertskommunen (NOK)	29 472 000	24 920 000	19 210 000	20 680 000	Årsrapport
Utbetalt falleie til grunneiere (NOK)	183 141 000	49 000 000	9 200 000*	24 390 000	Årsrapport

* Falt på grunn av uvanlig sterk hydrologi med tilhørende lave energipriser i 2020.

Leverandørkjeden

Småkraft har en robust leverandørkjede gjennom prosjekteringsfasen, utbyggingsfasen, driftsfase, vedlikeholdsfase til avslutningsfase.

Utbygging av nye vannkraftverk er Småkraft sine største investeringer og den fasen med aller størst aktivitet, og med størst leverandørinvolvering. Småkraft har ikke en egen utbyggingsorganisasjon for nye kraftverk, men benytter hovedleverandører som leverer komplette kraftverk basert på totalentreprisekontrakter (NS8407). Vi legger de samme kravene til grunn for våre leverandører som vi gjør for egen virksomhet, og utøver vårt byggherreansvar basert på verdigrunnlaget i denne rapporten. I driftsfasen benytter vi i størst mulig grad lokale leverandører så sant dette er kvalitetsmessig og økonomisk forsvarlig. Dette gjør vi for å styrke lokalt næringsliv og sikre god beredskap og lav responstid for våre kraftverk

Leverandørkjeden assosiert til hvert kraftverk varierer veldig. Felles for alle prosjektene er at Småkraft velger en totalentreprenør som skal være ansvarlig for koordinering av prosjektet. Ansettelse av lokale entreprenører for å utføre forskjellige oppgaver som å grave grøfter, gjøre betongarbeid eller bygge huskonstruksjoner blir gjort av disse. Totalentreprenøren kjøper også komponenter som hydroturbiner, generatorer, transformatorer, rør og byggematerialer fra innenlands og utenlandske produsenter.

Totalentreprenøren bruker ofte både egne ansatte og eksterne konsulenter for å prosjektere utbyggingen av kraftverket. Småkraft løfter ofte frem bruk av lokale leverandører, grunnet deres kunnskap om lokale forhold, som er svært nyttig både i bygge- og driftsfasen.

Leverandørkjeden er spredt mellom store profesjonaliserte leverandører og mindre lokale aktører. Dette gjør overvåkning av ESG krevende.

For å sikre at våre totalentreprenører prioriterer ESG-praksiser, utvikler og iverksetter Småkraft planer for å trene leverandører og tydeliggjøre ESG-krav. Siden Småkraft ofte ikke har direkte kontakt med lokale entreprenører, inkluderer kravene å holde hovedleverandøren ansvarlige for å sikre at de lokale entreprenørene de ansetter overholder gode ESG-praksiser.

Samarbeid med totalentreprenører med robuste ESG-praksiser er avgjørende for bærekraftig og ansvarlig drift i småkraftbransjen. Småkraft arbeider med implementering av Åpenhetsloven og tilhørende aktsomhetsvurderinger og redegjørelser. Dette arbeidet skal ferdigstilles i løpet av første halvår 2023. Selskapet har allerede implementert Åpenhetslovens krav i våre interne styrende dokumenter. Vi arbeider for tiden med våre leverandører for å hente inn dokumentasjon på at våre krav ivaretas av leverandørene våre. Når arbeidet er ferdigstilt, vil Småkraft sin redegjørelse publiseres på våre hjemmesider.

Osvatn kraftverk, Osterøy, Vestland

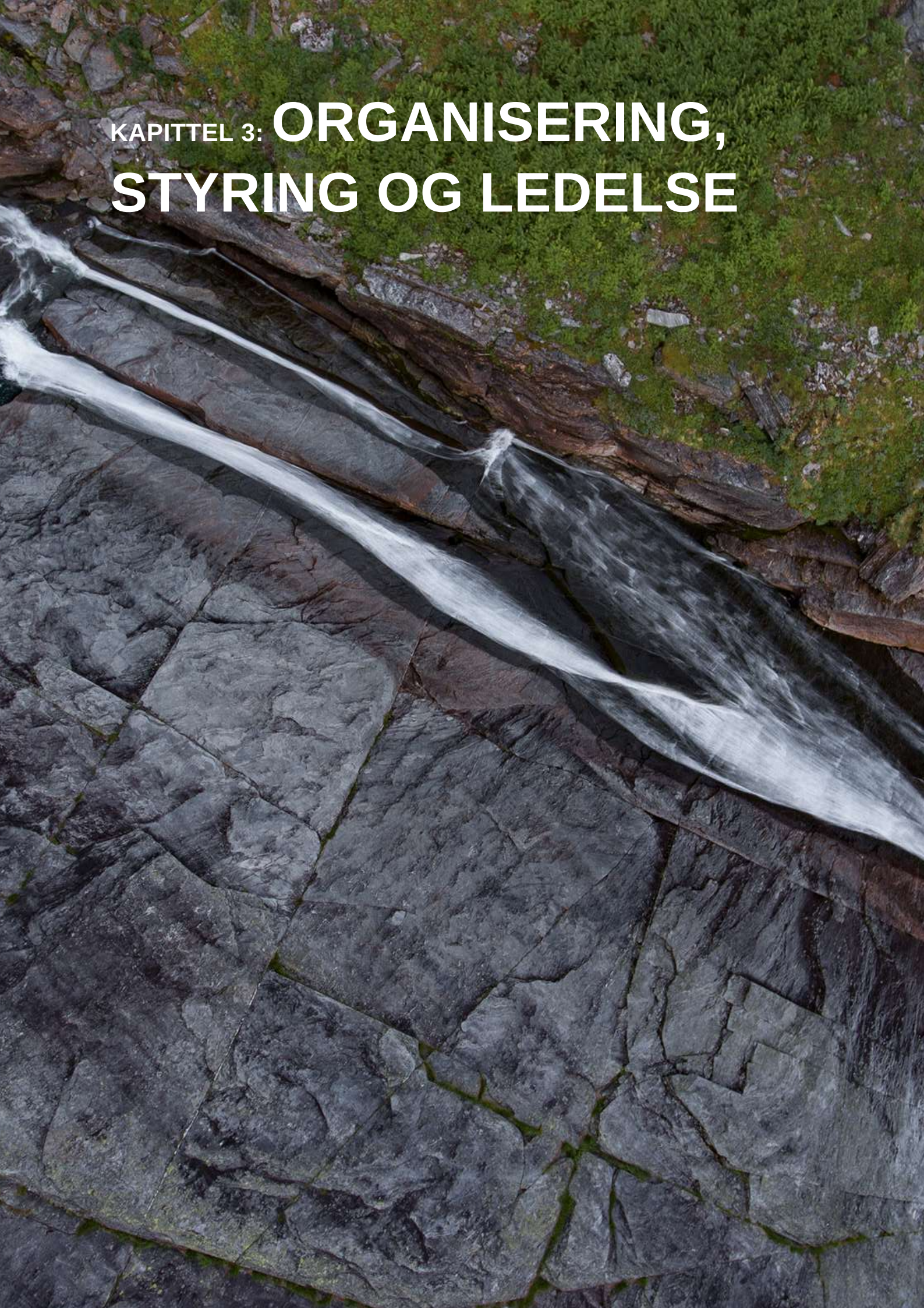

KAPITTEL 3: ORGANISERING, STYRING OG LEDELSE

Småkraftens historiske organisering og bransjens innretning i Norge

16. århundre

Bønder går sammen og bygger oppgangssager i elvene sine for å foredle skogen.

18. århundre

Bønder går sammen og bygger møller i elvene sine for å foredle kornet.

19. århundre

I 1849 temmer belgieren Charles Van Severen kreftene i Lausnes-elva i Flatanger. Dette kraftverket ble senere Småkraft sitt eldste kraftverk.

21. århundre

Bønder og andre grunneiere går sammen med Småkraft AS om å utvikle og bygge ny fornybar energi på en moderne måte.

Småkraften er over 500 år gammel i Norge

Småkraftens tradisjoner strekker seg langt tilbake i norsk historie. Allerede på 1500-tallet var oppgangssager med på å foredle norsk trelast på en effektiv måte. Selv kreftene i de små elvene ble brukt til drift av verktøy som møller og kverner. Det særegne for Norge i sammenligning med Europa, er at eiendomsretten til elvene alltid har ligget hos grunneierne. Med dette har deres rolle fra tidlig av stått sentralt. Småkraft er grunneiers ressurs, mens storkraften går gjennom særskilt lovregulering i storsamfunnet, og er dermed en offentlig ressurs. Norge er preget av bratte og ville elver, mens Europa ellers er preget av flate elver som tidlig ble nyttige ferdselsårer. Det mest praktiske for resten av Europa var derfor å regne dette som offentlig eiendom.

Industrialisering og storkraft

1900-tallet var preget av potensialet til norsk vannkraft. Småkraften gikk fra å være minimale inngrep med lokal energibruk for sager og møller, til å bli store reguleringsanlegg og smelteverkindustri. Basert på dette potensialet, ble det lovfestet i 1906 at utenlandsk kapital ikke kunne kjøpe norske fossefall uten tillatelse fra myndighetene. Grunnet den korte behandlingstiden ble denne kalt «panikkloven». I 1943 eksisterte det omkring 2000 småkraftverk i Norge, som var svært små gårdskraftverk for øydrift lokalt. Disse ble lagt ned da nettutbyggingen kom, og strømmen ble mer tilgjengelig. Etter liberaliseringen i energimarkedet i tråd med energiloven i 1991, ble det aktuelt å bruke disse småkraftverkene igjen grunnet kraftprisøkning. De lokale vannfallene ble igjen relevante, og selv om effekten av småkraften er større i dag enn da, er det ofte de samme vassdragene som blir utnyttet. Overskuddstrømmen ble nå benyttet til å frakte overskuddsstrømmen ut igjen.

Småkraftsatsingen på 2000-tallet

I 2001 kunngjorde tidligere statsminister Jens Stoltenberg at tiden for store kraftutbygginger var over, og dermed kom småkraften inn på den politiske agendaen. En tverrpolitisk enighet om viktigheten til småkraften så lyset, og

dette forente produksjonsøkning av fornybar energi samt styrking av næringsgrunnlaget i distriktene. Elsertifikatene som kom 1.januar 2012 ble også en viktig bidragsyter for småkraften. Grunnet utfordrende likviditet, særlig i begynnelsen, kom disse som kjærkomne tilskudd til inntektene. Mot slutten av 2019 gikk disse mot avbud siden det ikke bidro som store inntekter til småkraftverkene.

En bransje med innovasjonsevne og stå-på-vilje

Starten av småkrafts satsningen var preget av at de minst kompliserte og beste prosjektene ble realisert. Grunneiere med gunstige fallretter kunne drive selvstendig utvikling og utbygging av kraftverk. Andre grunneiere med mer kompliserte prosjekter eller manglende midler, inngikk derimot avtaler med profesjonaliserte selskaper. En slik avtale kunne basere seg på at selskapene leide elvene mot en årlig utbetaling. Disse stod for utbygging og drift i en periode før kraftverket falt tilbake til grunneier mot slutten av avtaleperioden. Dette er i likhet med slik selskapene opererer fremdeles. Grunneieren får en prosent-sats av inntekten fra kraftverket, noe som sørger for felles insentiver mellom utbygger, eier av kraftverket og grunneieren som eier selve naturressursen.

Storkraften slutter å investere i småkraften

Storkraftbransjen eide ofte flere småkraftselskap, men omkring 2015 falt aktiviteten. Kraftprisene falt, færre banker og eiere ønsket å bidra med finansiering og det var få som investerte i småkraften. Dette resulterte i at bransjeaktører vendte seg mot en ny finansieringskilde, nemlig utenlandsk langsiktig kapital. Langsiktig kapital med lang tidshorisont og lave avkastningskrav kom grunneierne til nytte ved behovet for finansiering. Småkraftverk representerer generasjons-investeringer (langsiktig investering), og denne samarbeidsmodellen sørget for at eierskapet til naturressursen forble lokalt. Dette var viktig, for det tilhørte den nærliggende eiendommen, ikke utbyggeren.

Den 500 år gamle tradisjonen med småkraft står fremdeles sentralt i Norge. Den har alltid vært basert på lokalt eierskap til vannfallressursen, lokale initiativ, verdiskapning og ikke minst en stå-på-vilje. Det er en kontinuerlig endring i hvordan å drive risikobalansert og kreativ utnyttelse av gårdenes ressurser, og dette er fremdeles grunneiers eiendom. Dette står i stor kontrast til storkraftens «korte» 100-årige historie, hvor storkapitalen var vesentlig. De store naturinngrepene, oppdemminger, fossekjøp og ekspropriasjoner var elementer disse stod for. Forskjellen mellom småkraft og storkraft har alltid vært stor i Norge. Lovgivning og forvaltning gjennom de siste 500 årene er gode grunner for at forskjellene fortsetter.

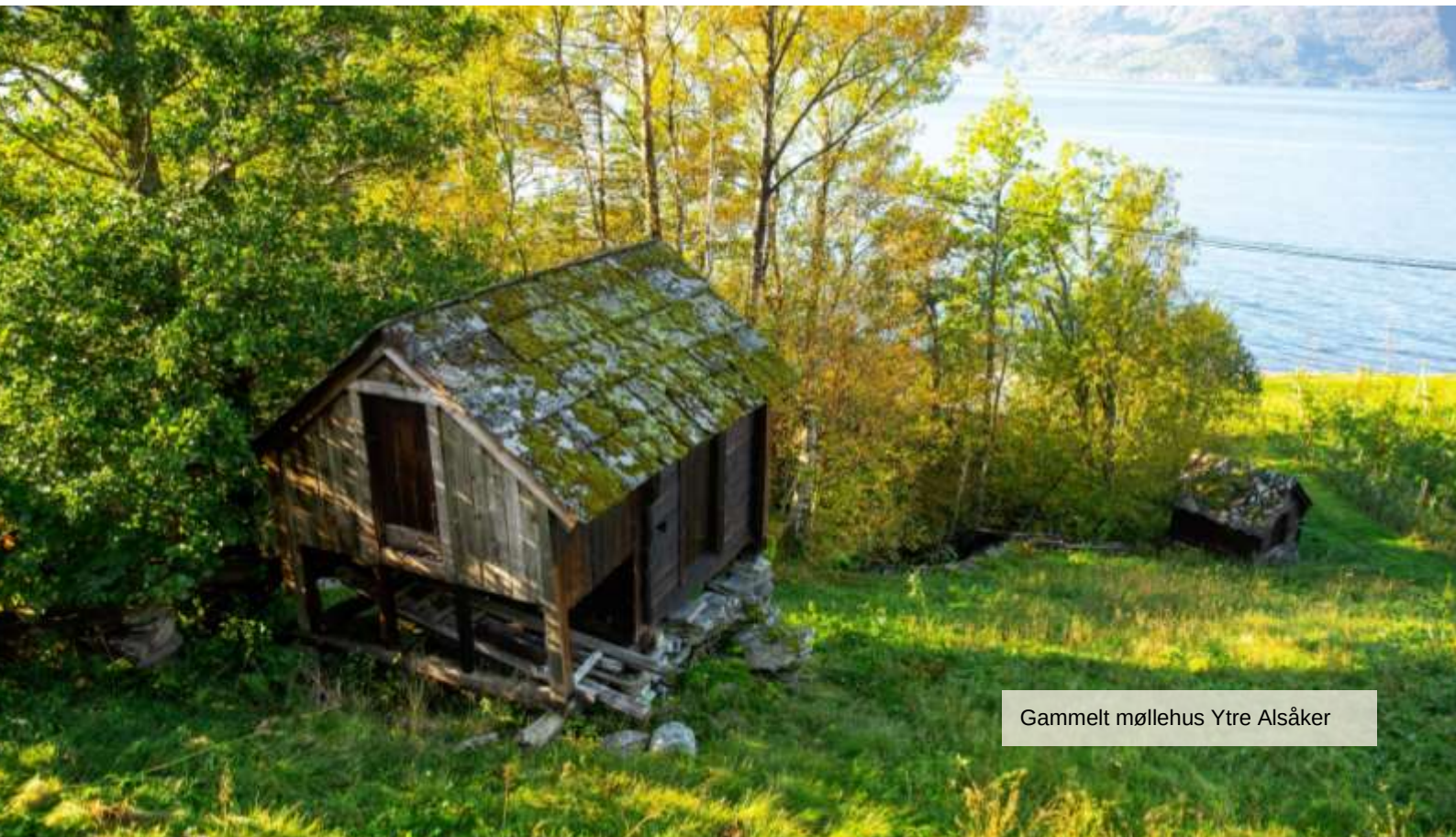

Gammelt møllehus Ytre Alsåker

Eierskap

Småkraft AS er eid av europeiske institusjonelle investorer som ønsker å investere i fornybar og bærekraftig infrastruktur med flere tiårs investeringshorisont.

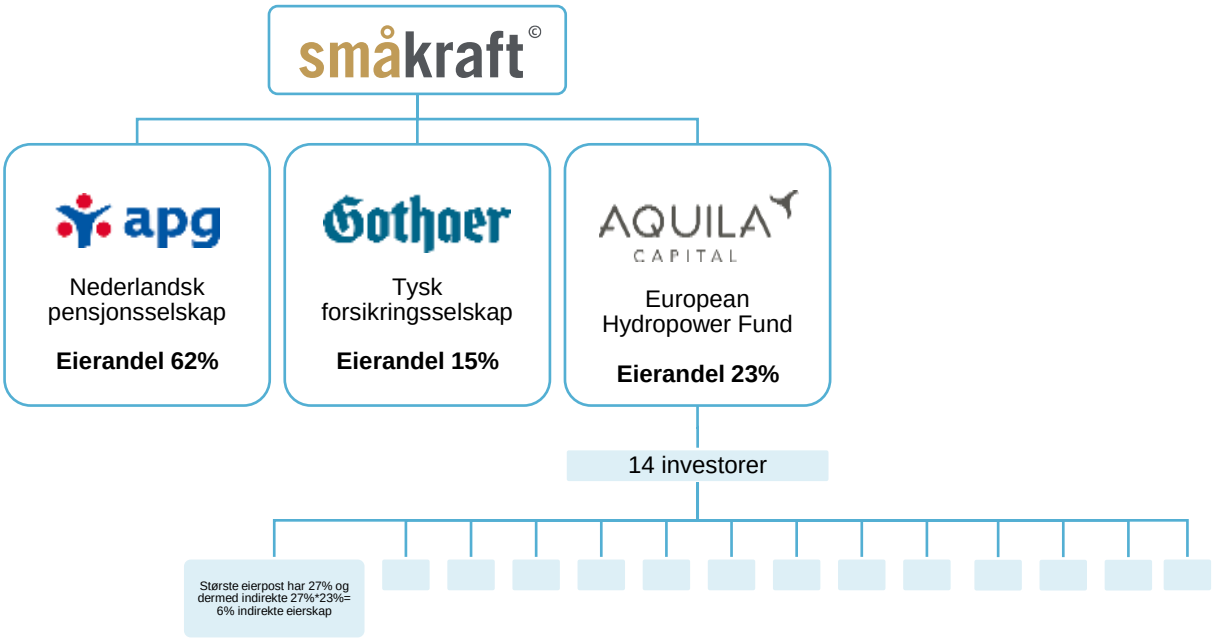

APG

APG er den største leverandøren av pensjoner i Nederland. Om lag hver fjerde familie i Nederland har en pensjon tilknyttet APG. APG gjør mange forskjellige typer investeringer i forskjellige sektorer. Til sammen forvalter APG investeringer på om lag 570 milliarder Euro. APG sin investering i Småkraft AS er på om lag 62% av selskapet, og denne eierandelen er forvaltet av Aquila Capital. Denne eierstrukturen er hjemmehørende i Nederland, hvor APG også er hjemmehørende.

Gothaer

Gothaer er et av Tysklands største forsikringsselskaper med mer enn 4,1 millioner forsikrede medlemmer. Selskapet ble stiftet så tidlig som i 1820 og har nå om lag 4,6 milliarder Euro under forvaltning. Gothaers investering i Småkraft er på 15% av selskapet, og denne eierandelen er forvaltet av Aquila Capital. Denne eierstrukturen er hjemmehørende i Tyskland, hvor Gothaer også er hjemmehørende.

European Hydropower Fund

Aquila Capital har også satt opp et fond for at institusjonelle investorer skal få mulighet til å investere i vannkraft i forskjellige land i Europa. Et fond kan beskrives som en kurv med investeringer, eller som en kollektiv investering der mange investorer eller sparere går sammen om å plassere pengene sine i en eller flere investeringer. Fondet som har investert i Småkraft heter European Hydropower Fund og er hjemmehørende i Luxembourg. Bakgrunnen for at fondet ligger i Luxembourg er at fondet har investeringer i flere land og investorer fra flere land. Fondet har investeringer i Norge, Portugal og Tyrkia. For tiden har 14 investorer investert i fondet. Investorene kommer fra Tyskland, Italia og Nederland. Største investor i fondet er et tysk forsikringsselskap med en eierandel på 27%. Dette forsikringsselskapet har dermed en indirekte eierandel i Småkraft AS på rett over 6%. De 13 øvrige investorene består av forsikringsselskaper og pensjonsselskaper som forvalter pensjonen for leger og revisorer og kirkelige stiftelser.

Hvordan vi utnytter vannressursene best mulig

Småkraft har som mål å få mest mulig elektrisitet ut av vannet vi har tilgjengelig på en sikker og miljøvennlig måte. Ettersom Småkraft har 219 kraftverk bygget til forskjellige tider med forskjellig teknologi er det avgjørende for vår driftseffektivitet å skape enhetlige operasjoner på tvers av porteføljen.

Data fra kraftverkenes mange forskjellige og uensartede systemer strømlinjeformes i en Kepware-server før de kommer inn til Småkraft sin operasjonssentral i Bergen i en ensartet form. Herfra kan vi operere alle kraftverkene på samme måte ved hjelp av fjernstyring, helt uavhengig av hva slags teknologi som er brukt ved kraftverket. Enhetlig håndtering og overvåkning fra driftssentralen gjør at vi kan operere hele flåten av kraftverk helhetlig med tilhørende rask responstid, dersom noe skjer på kraftverkene.

Vår operasjonsavdeling består av kompetente ansatte med lang erfaring fra kraftbransjen. De har spesialkompetanse innenfor forskjellige områder som kreves for å drifte småkraftverk. Avdelingen har med dette samlet kunnskap og kompetanse til å løse komplekse problemstillinger som kan dukke opp. De ansatte på operasjonsavdelingen har ansvaret for en portefølje med kraftverk som de følger opp. Kraftverkene befinner seg i samme område som den ansatte også har tilhørighet.

Uansett hvor gode vi blir til å overvåke kraftverk fra operasjonsavdelingen, må vi utføre en rekke oppgaver fysisk på kraftverket. For å gjennomføre dette har vi lokale tilsynsvakter, som ofte også er grunneiere på kraftverket. Disse bor i nærheten av kraftverket, har rask responstid for å komme ut på kraftverket og har god kunnskap om viktige lokale forhold. Småkraft sitt sentrale team lærer opp driftsvaktene slik at kompetanse overføres og sikkerhet ivaretas. Samspillet mellom operasjonssentralen, Småkraft sin operasjonsavdeling med kompetente ansatte og lokale driftspersoner skaper en effektiv organisasjon som sammen får mest mulig energi ut av våre kraftverk.

Styring og ledelse

Styret i selskapet er bedriftens overordnede organ valgt av våre eiere gjennom den årlige generalforsamlingen. Styret godkjenner strategiske tiltak i bedriften og følger opp virksomheten gjennom periodisk rapportering og ordinære styremøter.

Styret utpeker daglig leder som velger ut ledergruppen. Disse har ansvaret for at den daglige styringen av virksomheten, inkludert ansvar for at intensjonene og forordningen i bærekraftstrategien blir etterlevd i organisasjonen.

Lederteamet er også ansvarlig for at strategien, inkludert bærekraft, revideres årlig og gjelder for påfølgende fem år.

Ledergruppen er ansvarlig for å påse og dokumentere at bedriften innehar nødvendig kompetanse (kollektiv kunnskap) til å gjennomføre pålagte arbeidsoppgaver. Dette klarlegges og følges opp gjennom vår overordnede kvalitetsplan for virksomheten.

Dette innebærer også at vi velger samt følger opp de rette leverandørene og samarbeidsparter som respekterer og etterlever vår standard.

Småkraft har ekskludert, og vil fortsette å ekskludere leverandører som ikke etterlever våre krav til bærekraft gjennom etisk adferd, etterlevelse av HMS krav og effektivitet i arbeidsprosessene.

Styret gjennomfører årlig styreevaluering. Dette inkluderer årlige gjennomganger av hver enkelt enhet i bedriften samt av administrerende direktør og dokumenterer dette gjennom de ordinære styrereferatene.

Bedriften gjennomfører årlig evaluering av lønnsrelaterte forhold. Bedriften skal ha konkurransedyktige lønnsbetingelser, men ikke være lønnsledende i bransjen. Kompensasjonene skal i utgangspunktet være fast lønn, hvor prinsippet om lik lønn for likt arbeid etterleves, men styret kan også beslutte incentivordninger knyttet opp mot konkrete mål for bedriften.

Lønnen forhandles med hver enkel fagforening eller direkte med den ansatte for de som ikke har etablert forhandlingsutvalg i bedriften. Selskapets administrerende direktør hadde i 2022 en lønn som var 107% over gjennomsnittet i selskapet. Selskapets administrerende direktør får ikke justert sin lønn samtidig som resten av selskapet har lønnsjustering. I 2022 fikk han imidlertid etterjustert sitt generelle lønnstillegg slik at han for årene 2019-2022 har hatt samme lønnsutvikling i % som resten av selskapet.

Annette Malm Justad
Styreleder

- Utdannet kjemiingeniør med mastergrad i teknologiledelse.
- Over 25 års operativ erfaring fra Yara og Norsk Hydro, inkludert shipping, og som adm.dir i børsnoterte EMS ASA. I dag er hun styreleder og styremedlem I flere børsnoterte og private selskaper.

Claudia Ahnert
Styremedlem

- Jussutdannet fra Teknisk Universitet i Dresden
- 7 års erfaring med som Investment Manager i Aquila Capital vannkraft
- 15+ års erfaring fra jussektoren, den finansielle sektoren og fornybarsektoren.

Oldrik Verloop
Styremedlem

- Mastergrad i rettsvitenskap fra Leiden University og MBA fra St. Gallen University
- 9 år hos Aquila Capital, medleder av vannkraft, og eiendelsforvaltning
- Rådgiver og styremedlem i private selskaper

Christian Heidfeld
Styremedlem

- Mastergrad i teknologiledelse fra Teknisk Universitet i München
- 4 års erfaring innenfor vannkraft
- Avdelingsleder for eiendelsforvaltning, vannkraft i Aquila Capital
- 2 år som konsulent i EY

Etikk og antikorrupsjon

Om å gjøre det rette og åpenhet

Etisk virksomhet handler om å gjøre det rette. Vi må gjøre de moralsk riktige valgene i store strategiske retningsvalg. Våre ansatte må gjøre riktige beslutninger i alle de små avgjørelsene de daglig treffer.

Vi i Småkraft lever av å skape og dele ressurser som mange har interesser i. Helt grunnleggende i vår virksomhet er at vi er åpne med grunneiere, leverandører, offentlige myndigheter, investorer og kreditorer. Vi deler informasjon om våre veivalg og hvordan vi tenker, så lenge dette ikke direkte bryter med personvern eller påvirker vår konkuranseevne. Åpenhet er avgjørende for at andre interessenter skal kunne forstå våre beveggrunner, selv om de ikke til enhver tid vil være enige i alle våre beslutninger.

«Småkraft har skjønt at det ligger et ansvar i å være størst. Det anerkjenner de, og de oppfører seg bra. Småkraft har også fokus på det å dele. Og de bidrar med ting som andre aktører har nytte av, for eksempel forskning på hvordan klimaendringer kan påvirke småkraftproduksjon, skattevurderinger eller problemstillinger knyttet til nett-tilknytning.»

Aktør i småkraftbransjen

Antikorrupsjon

Å gjøre det riktige, handler også om å stå ved avtaler, bidra til at markedet vi opererer i er effektivt, begrense negativ markedsadferd og utnyttelse av posisjoner. Småkraft har iverksatt internkontrolltiltak som begrenser muligheten for å gjennomføre misligheter.

Småkraft har i løpet av 2022 opplevd flere mindre svindelforsøk mot selskapet i form av såkalt CEO- svindel og lignende. Til nå har vi ikke registrert svindelforsøk som ikke har blitt oppdaget gjennom våre eller våre samarbeidspartneres sikkerhetsmekanismer. Småkraft har innført en rekke sikkerhetsmekanismer mot svindel og angrep.

Småkraft har ikke registrert tilfeller av korrupsjon hvor selskapet, ansatte eller samarbeidspartnere har vært involvert.

Konkurranseforhold

Småkraft AS er den største aktøren innenfor det norske småkraft- segmentet med en betydelig andel småkraftverk målt opp mot samlet antall småkraftverk i Norge. I vårt marked vil utilbørlig markedsatferd spesielt kunne knytte seg til oppkjøpssituasjoner og til grunneierforhold.

I oppkjøpssituasjoner følger Småkraft alltid fastlagte retningslinjer og jobber for å likebehandle grunneiere og andre interessenter. Slik sikrer vi rettferdig konkurranse. I den daglige dialogen med våre grunneiere etterstreber Småkraft alltid transparent informasjonsflyt, og jobber kontinuerlig med å bedre informasjonsflyten til våre interessenter.

Småkraft har ikke registrert bøter eller andre restriksjoner som følge av brudd på lover og regler som omfatter konkurransehemmende atferd i konsernet.

Småkraft er medlem av bransjeorganisasjonen Småkraftforeninga som fremmer bransjens interesser overfor offentlige myndigheter og sikrer samhandling mellom aktørene. Dette er et viktig organ som er tuftet på samme sett av verdier som Småkraft representerer, med god forankring lokalsamfunnet og bærekraftig utnytelse av våre vannressurser.

Småkraft er ikke en aktiv aktør i forhold til politikk og politiske vedtak, men fremmer våre saker basert på fakta gjennom Småkraftforeninga og støtter lojalt opp om deres arbeid.

> *«Småkraft viser veg når det gjelder bærekraftsrapportering. Rapportene blir bedre år for år og blir brukt av andre småkraftaktører som eksempler på beste praksis.»*
>
> Sentral aktør i småkraftbransjen i Norge

Marked, kunder og grunneiere

Småkraft produserer strøm med små vannkraftverk i Norge og deler av Sverige. Vi selger all strømmen vi produserer inn på den nordiske strømbørsen Nordpool, via en kraftmegler. Private konsumenter, industri og andre kjøpere av kraft kjøper så strømmen via den samme strømbørsen. Grunneiere har eiendomsretten til elvene vi bruker for å lage fornybar energi. Småkraft har en langsiktig samarbeidsavtale med disse grunneierne, som gjør at grunneierne får ta del i verdiskapningen fra kraftverkene. Dette skjer ved at grunneierne i samarbeidsperioden får utbetalinger basert på kraftverkets økonomiske inntjening.

> *«Småkraft er god på kommunikasjon og er alltid tilgjengelig til å svare på våre spørsmål. De er faktisk mye bedre enn både NAV og Telenor.»*
>
> En av våre hyggelige grunneiere

Strategi – plan for videre vekst

Selskapet har etablert en femårig strategiplan som revideres årlig. Utkastet til revidert plan utarbeides av ledergruppen og forankres i organisasjonene før den fremmes for styret til godkjenninger. Den godkjente strategiplanen følges opp gjennom vurdering av status på våre strategiske aksjonspunkter i månedsrapportene. Ledergruppen gjennomfører også kvartalsvis resultatsikringsmøter for å sikre at etablerte aksjonspunkt gir ønsket resultat i forhold til selskapets forpliktelser, og korrigere eventuelle negative effekter av våre aksjoner.

Bærekraftrapporteringen gjennomføres i henhold til kravene i GRI standarden, og årlig ekstern evaluering av bærekraftsrapporten gir oss status på vårt arbeid som igjen gir grunnlag for neste års strategirevisjon.

Småkraft har hatt som strategi å bygge en portefølje på over 2 TWh innen utgangen av 2022. Dette store strategimålet ble nådd.

I inneværende periode har Småkraft en strategi om å utvikle porteføljen videre. Småkraft planlegger å bygge ut mange nye kraftverk i Norge sammen med sine partnere. På grunn av godt samarbeid med grunneiere, god kapitaltilgang, solid kompetanse på relevante fagfelt og gode samarbeidspartnere har vi et konkurransefortrinn mot våre konkurrenter som gjør at vi kan bygge ut mye ny fornybar energi de nærmeste årene.

Videre har vi en strategi om å kjøpe kraftverk i drift, både i Norge og i Sverige. Vi ser at vi har en operasjonell plattform som gjør at vi kan få mer strøm ut av kraftverk som allerede er bygget på en mer effektiv måte enn i dag. Dette skaper verdier både for Småkraft, grunneierne som eier elvene og storsamfunnet.

Risikostyring i Småkraft

Småkraft baserer sin løpende risikovurdering på metodikken fra ISO 9001 v2015. Her vurderes sannsynlighet for hendelser og konsekvenser av hendelser separat. Dette gir en totalvurdering av risiko som identifiseres som en risikofaktor for hvert risikoelement.

Arbeidet vi gjør innenfor klimarisiko inngår i bedriftens kontinuerlige risikostyring. Vi har identifisert et sett med risikofaktorer for bedriften som inngår som en viktig delt av bedriftens styringssystem. Klimarisiko er videre beskrevet i eget kapittel i denne rapporten.

Våre risikoanalyser er delt to; intern risiko som kan påvirkes gjennom vår egen virksomhet, og ekstern risiko som ikke kan styres gjennom vår egen virksomhet.

Her inngår 37 interne risikoparametere hvorav 16 er ESG-relatert. Siden vi startet dette arbeidet i 2020 ser vi at det totale risikonivået for bedriften er redusert med 30%. Spesielt risikoelementene som er identifisert som uakseptable har vi gjennom konkrete tiltak redusert med 70%. Vi jobber målrettet for å ytterligere redusere vår interne risiko, og målsetningen er å komme ned på et nivå som vi har identifisert som akseptabelt. Dette krever en ytterligere 27% reduksjon i risikofaktorer.

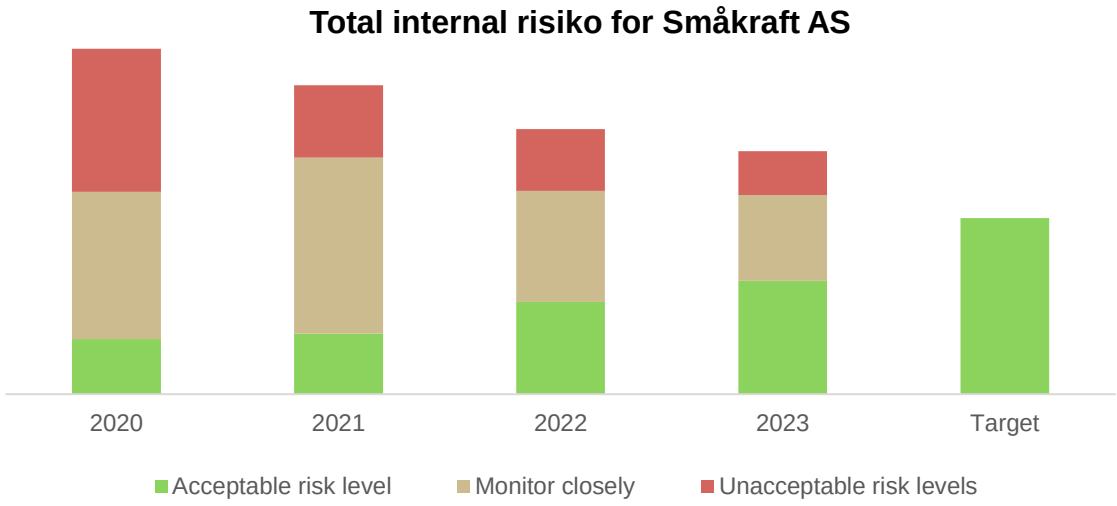

I tillegg evaluerer vi 15 eksterne risikofaktorer, hvorav 2 er ESG relatert. Her er trenden litt mer utfordrende. Den gode trenden vi hadde fra 2020 til 2021, først og fremst relatert til redusert risiko for grunnrenteskatt på Småkraft prosjekter, er snudd. Med en mer urolig situasjon med krig i Europa og økende prisstigning er totalt risikofaktor økt med 18% fra 2021, mens risikofaktorer på kritisk nivå er nesten doblet.

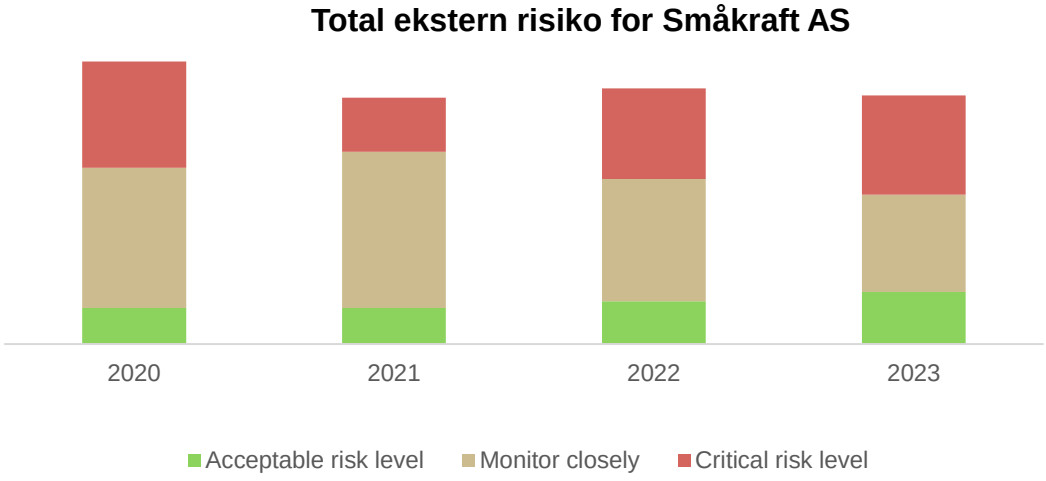

Mangfold og likestilling

Vår virksomhet er avhengig av forskjellige typer kompetanse hos våre ansatte og samarbeidspartnere. Vi tror at mangfold i bakgrunn, interesser og kunnskaper er viktig for å danne bredest og best mulig kompetanse til å løse oppgavene selskapene står overfor.

Kraftbransjen generelt og småkraftbransjen spesielt har over tid vært preget av skjev kjønnsbalanse. Det har vært og er fremdeles en overvekt av menn i vår bransje. Småkraft har en uttalt målsetting om å arbeide mot denne ubalansen, men vi erkjenner at bransjen som helhet og selskapet isolert har et stykke igjen å gå.

Vi oppfordrer kvinner til å søke på stillinger i selskapet, og har den senere tid opplevd en økning i antall kvinnelige søknader til våre utlyste stillinger. Vi praktiserer ikke kjønnskvotering ved ansettelse, men har mottatt søknader fra svært kompetente kvinnelige søkere. En av de fire vi ansatte i Småkraft i 2022 var kvinner og 18% av våre ansatte er nå kvinner. Styret i selskapet består av fire personer hvorav to er kvinner. Styreleder for selskapet er en kvinne. Søknader til studier som gir relevant bakgrunn for ansettelser i Småkraft, er med en økende kvinneandel. Vi ser frem til at kvinneandelen også i vårt selskap ytterligere økes.

Våre tilsynsvakter har en betydelig høyere gjennomsnittsalder enn våre faste ansatte, og vi står overfor en betydelig utskiftning i de kommende årene. Vi vil også på dette område tilstrebe en balanse mellom kjønnene og har en ambisjon om at mer enn 50 av våre 250 tilsynsvakter skal være kvinner i 2025.

	2025 mål	2022	2021	2020	2019	Kilde / Forklaring
Andel kvinner i styret	50%	50%	40%	20%	20%	Årsrapporten
Antall (andel) kvinner ansatt i selskapet/ konsernet	>25%	5 (18%)	6 (23%)	4 (20%)	2 (11%)	Årsrapporten
Antall kvinnelige tilsynsvakter	>50	7	6	6	4	
Antall kvinner (menn) blant nyansatte	>50%	1(2)	2 (5)	2 (3)	0 (1)	Årsrapporten

Småkraft forplikter seg til å respektere menneskerettigheter og har utført en vurdering av risiko knyttet til menneskerettigheter. Denne vurderingen inkluderer interne og eksterne interessenter. Identifisert risiko er blitt inkludert i det overordnede risikoregisteret til selskapet. Avbøtende tiltak vil bli iverksatt og overvåket dersom det er nødvendig.

Kvinner er fremdeles underrepresentert i kraft- og elektrisitetsbransjen.

KAPITTEL 4:

KLIMARISIKO

Innledning om klimarisiko

2020 var et ekstremt vått år, det våteste året som har vært registrert siden 1958. 2021 ble derimot et av de tørreste årene i Småkraft sin historie. 2022 var rekordtørt i Europa og på Østlandet, mens Vestlandet og Nord-Norge hadde fulle magasiner gjennom hele året.

Dette viser med all tydelighet endringer i klimaet som påvirker produksjonen i våre kraftverk. For oss som driver elvekraftverk med begrenset mulighet for å lagre vann, er kunnskap om nedbør viktig for våre operasjoner.

På kort sikt, innenfor et døgn, er vi avhengig av sikre produksjonsprognoser for å unngå store utgifter til å holde balanse i kraftnettet.

> *«Som langsiktig investor, er det viktig for oss å forstå hvordan klimaendringer påvirker våre investeringer. Vi oppfordrer Småkraft til å fortsette med sine bidrag til Europas grønne skifte og liker at selskapet proaktivt rapporterer på bærekraftsmål»*
>
> Majoritetsaksjonær APG

På litt lenger sikt, fra en uke til et kvartal, er kunnskap om værprognoser utgangspunktet for planlegging av vedlikehold og prissikring av kraftsalg for å sikre lønnsom drift av våre anlegg.

På lang sikt, opptil 100 år, er kunnskap om permanente endringer i klimaet viktig for å avgjøre hvor vi skal bygge nye kraftverk og hvordan vi skal dimensjonere nye kraftverk for å utnytte vannet best mulig.

Småkraft har siden 2019 samarbeidet med Universitetet i Bergen for å utarbeide bedre prognoser, og et av resultatene fra dette arbeidet er en oversikt over hvordan nedbørsmengden i nedslagsfeltet til 100 av våre kraftverk har utviklet seg fra målingene startet i 1958. Figuren under viser at gjennomsnittlig nedbørsmengde økte med 20% i denne perioden.

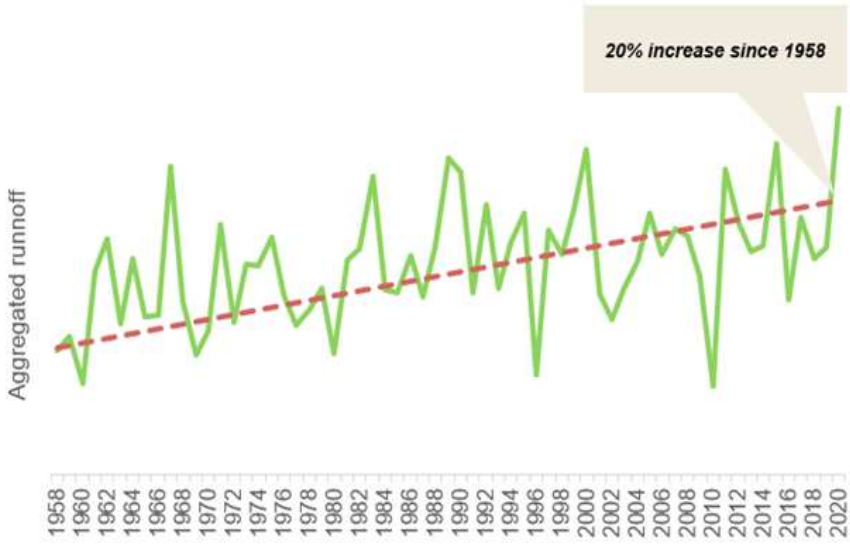

I tillegg viser dette studiet at det er store regionale forskjeller. På Vestlandet og i Nord-Norge forventes en økning i nedbøren, mens på Østlandet og i Midt-Norge forventer vi tørrere eller uendret nedbørsmengde.

Variasjonen er også stor lokalt, avhengig av topografien kan avrenningen dobles i områder som ligger få kilometer fra hverandre. I tillegg har vegetasjonen stor betydning, for raske felt hvor nedbøren renner fort over blankt berg, har vi lite nytte av store kortvarige nedbørsmengder. Hvis vi derimot har mye vegetasjon, vi avrenningen dempes og vi får en mye bedre utnyttelse av vannet.

Temperaturen har også stor betydning. Varmere somre gir økt fordampning fra terrenget og vi går glipp av verdifull produksjon. Varmere vintre gir derimot kortere perioder med frost, og økt verdifull vinterproduksjon.

Hvordan Småkraft arbeider med sine viktigste klimarisikoer

For ytterligere å øke vår kompetanse om vår viktigste innsatsfaktor, avrenning, har vi blitt med i et større forskningsprosjekt kalt Climate futures. Her er forskere fra syv forskjellige forskningsinstitusjoner, som alle er ledende innenfor klimaforskning, samlet for å finne bedre prognosemodeller for alt fra lokal værvarsling til langsiktige klimaeffekter.

Med i dette samarbeidet er også firmaer fra ulike bransjer som alle, direkte eller indirekte, påvirkes av været på kort sikt og mer langsiktige klimaeffekter.

Dette er alt fra forsikringsselskap og landbrukssamvirke, til vannkraftprodusenter og rederier. Dette sikrer at forskningen bidrar til konkrete resultat som kan anvendes til å redusere klimarisikoen for bedrifter og samfunnet rundt.

Småkraft har en unik posisjon gjennom tilgang til faktiske målinger av avrenning. Vi samler kontinuerlig inn nøyaktige målinger fra våre 219 kraftverk i Norge og Sverige. Disse målingene får forskere anvende, og sammen med ordinære værmeldinger, kan de kalibrere disse slik at de blir mer treffsikre lokalt.

Første del av dette arbeidet går på å finne sammenhenger mellom produsert effekt og avrenning. Her kombineres Småkrafts tekniske kunnskap om anlegget med forskernes kunnskap om hydrologiske forhold til å finne mer eksakte sammenhenger. Deretter vil våre kontinuerlige målinger inngå i faktagrunnlaget som forskerne bruker til å utvikle større klimamodeller basert på faktiske målinger.

Selv om Småkraft bare produserer en brøkdel av den energimengde som for eksempel Statkraft produserer, er resultatene i denne sammenhengen likeverdige ut fra antallet produserende enheter.

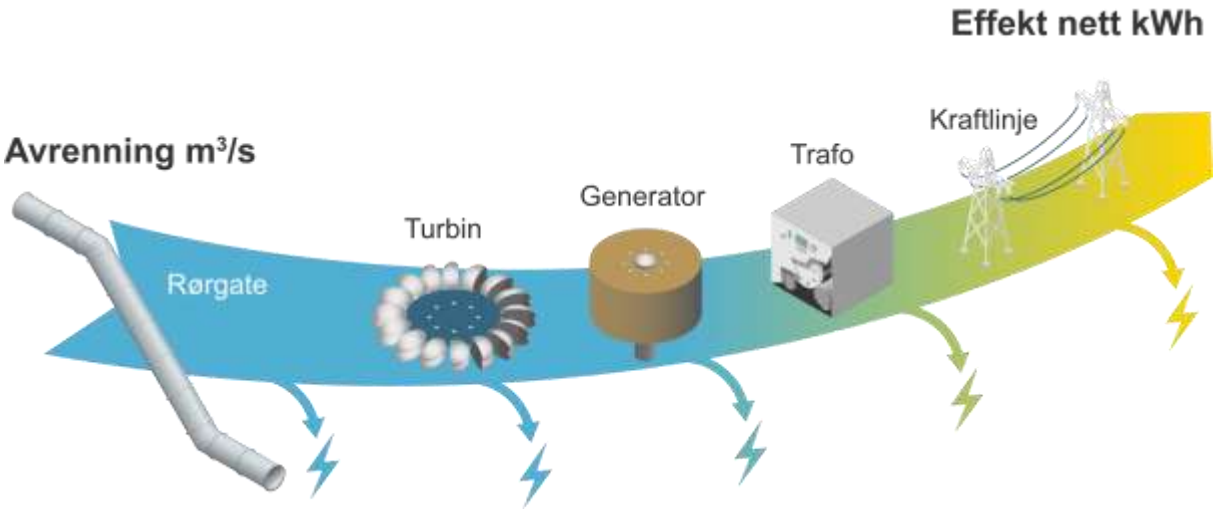

Produksjonsplanlegging og sikkerhet mot endring i værforhold.

Småkraft har siste året hatt god effekt av å jobbe med produksjonsplanlegging. Gjennom våre ukentlige prissikringsmøter, samler vi produksjonsinformasjon fra våre operasjoner og sammenholder det med markedskunnskapen i forretningsutvikling og summerer opp dette til finansiell risikostyring av virksomheten.

Kortsiktig gir dette oss bedre treffsikkerhet når vi melder inn produksjon og reduserer vår eksponering mot ubalanse.

For alle våre dammer og inntak har vi utført en analyse av konsekvensene av en flomsituasjon. Basert på denne analysen utfører vi tiltak som forebygger konsekvensene av en ekstremsituasjon. Dette gjelder krav til styrkeberegning av selve dammen/inntaket, men også til sikring av elveløpet nedenfor. Tiltakene som vi gjør avhenger av konsekvensene ved det enkelte vassdrag. Hvis en flomsituasjon kan føre til skader på personer og kritisk infrastruktur, vil tiltakene være mer omfattende enn om en flomsituasjon kun forårsaker mindre skader i et naturlig elveløp.

Hvert 15 år gjennomfører vi også en revurdering av våre dammer og inntak hvor vi utfører nye flomberegninger og nye konsekvensutredninger basert på eventuelle endringer i klimaet som påvirker vannføringen i vassdraget.

Småkraft har det siste året kjøpt opp kraftverk i Sverige som har lavere fallhøyde og større vannføring enn hva vi normalt har i Norge. Disse kraftverkene krever også aktive tiltak for å forhindre konsekvensene av store flommer og ekstreme vannføringer gjennom aktiv åpning av luker før vannføringen tar seg opp. Dette ivaretas i dag med gode prosedyrer som benytter værmelding og flomvarsler fra eksterne informasjonskilder som underlag for beslutninger om nødvendige tiltak.

Endringen i vannføringen som skyldes endring i klima er ikke bare negativt, dette gir også muligheter for økt produksjon fra våre anlegg. Den generelle trenden for hele vår portefølje er at økning i middeltemperatur gir økt vinterproduksjon. For å utnytte dette har Småkraft inne søknader til myndighetene om å øke maks vannføring på 16 av våre vassdrag, i tillegg har vi fått godkjent 5 søknader og kun én er avslått. Dette gir økt årsproduksjon på kraftverkene når tiltaket er gjennomført.

På nye anlegg legger vi normalt inn en margin for antatt fremtidig økning i vannføring grunnet forventede klimaendringer. Tidligere har det vært vanlig å bygge ut med 150% av middelvannføring mens vi nå søker om 250%. Slik kan vi utnytte denne muligheten for fremtidig økt produksjon uten at vi må gjennomføre ytterligere tiltak i vassdraget.

Småkraft har i det påfølgende gjort en evaluering av ulike risikofaktorer hvor identifiserte klimaendringer påvirker vår virksomhet. Risikodefinisjonene er i henhold til TCFD sitt rammeverk.

Fysisk risiko

«Risiko relatert til fysisk skade som følge av klimaendringer.»

Akutt fysisk risiko
Småkraft sine installasjoner konverterer store hydrologiske krefter til elektrisk energi. Ekstreme flomsituasjoner gjør at belastningen på våre installasjoner blir langt større enn det som er vanlig i normalsituasjoner. Slike ekstremsituasjoner kan påføre skade, spesielt på inntak og rørgater, men også på naturen rundt vassdraget. Skader fra flom kan medføre at kraftverket midlertidig blir satt ut av drift i forbindelse med reparasjon og vedlikeholdsarbeid. I slike situasjoner mister vi produksjon, i tillegg til at det er finansielle utgifter forbundet med å få installasjonen i orden igjen. Dette fører til ekstra høy belastning på vårt personell i disse periodene. Den finansielle risikoen for vår virksomhet vil være begrenset ettersom den er dekket av private forsikringer og offentlige ekstremværskade- forsikringer som dekker skader på eiendom, men også delvis konsekvenser av tapt produksjon. Det er imidlertid en risiko for at gjentatt større skadeomfang enn det vi opplever i dag vil kunne føre til dårligere og mer kostbare forsikringsordninger.

Enkelte av våre kraftverk demper effekten av flom på det naturlige elveløpet. Stans i produksjonen fra kraftverket kan forårsake betydelige skader på det biologiske mangfoldet langs elven. Kontinuerlig operasjon gjennom robuste teknisk anlegg og kontinuerlig oppfølging av produksjonen er viktig for å sikre lønnsomhet, men også for å beskytte omgivelsene for konsekvensene av mer ekstremvær.

Vi har de senere årene installert teknologi som muliggjør fjernstyring av de fleste anleggene våre. Dette bidrar også til bedret utnyttelse av måledata fra kraftverkene. Forbedret sensorinformasjon, som også inkluderer måling av vibrasjoner på mekanisk utstyr og videoovervåkning av inntak, muliggjør en bedre stabilitet og mindre produksjonsavbrudd.

Vi jobber med ytterligere forbedring av kontroll og styring gjennom forbedrede driftstøttesystemer som gjør det lettere å identifisere feil før de fører til produksjonstap og skader på anleggene. Kontinuerlig lagring av data som gjør at vi lettere kan utnytte erfaringene fra våre 128 kraftverk i drift gjennom maskinlæring og 'Big Data'.

En viktig del av vår beredskap på våre anlegg er våre over 250 lokale tilsynsvakter som bor i nærheten av anleggene. Disse kan rykke ut på kort varsel og utføre nødvendige vedlikeholdsoppgaver samt sikre driften og forhindrer skader på natur og anlegg.

Kronisk fysisk risiko
Småkraft sin virksomhet er i stor grad avhengig av nedbør, og endring i nedbørsmønstre vil både kunne påvirke vår produksjon og prisbildet i kraftmarkedet. Klimaendringene er uforutsigbare og ulike scenarioer vil påvirke vår produksjon. Kaldere vintre og tørre somre vil kunne påvirke Småkraft sin produksjon negativt, mens mildere vintre og våtere somre vil kunne påvirke Småkraft sin produksjon positivt. Klimaendringer kan også føre til at det blir mer ekstrem nedbør og/eller snøsmelting. Dette kan føre til at vanntapet over Småkraft's dammer blir større. Klimaendringene, slik vi opplever det i dag går i retninger av blir mildere vintre og våtere somre som medfører økt produksjon fra våre kraftverk.

Overgangsrisiko

«Risiko relatert til overgangen til et lavutslippssamfunn.»

Politisk og regulatorisk overgangsrisiko
I dagens norske og nordiske kraftmarked har europeiske CO2-kvoter og prisen på marginalproduksjon som gass stor påvirkning på kraftprisene. Særlig CO2-kvotenes pris er for tiden drevet av politikk og reguleringer. Endringer i kvoteplikt har påvirkning på prisen for CO2-kvoter og endring på prisen for CO2-kvoter har påvirkning på prisen for kraft.

De fysiske reguleringene knyttet til anleggene våre knytter seg til den fysiske risikoen. Dersom det over tid blir større endringer i akutt og kronisk risiko, er det en risiko for at det kommer reguleringer på våre anlegg som gjør at deler av anleggene må tilpasses og endres. Dette vil kunne ha en finansiell effekt samt påføre investeringsbehov over tid.

Teknologisk overgangsrisiko
Vannkraft er en moden industri hvor den grunnleggende teknologien har begrenset forbedringspotensial. Klimaendringene gir muligheter for økt produksjon gjennom tilpassing av produksjonskapasitet og ny teknologi innenfor automatisering og digitalisering kan effektivisere våre operasjoner.

Fornybar og ren energi er et av de aller viktigste områdene for å nå ambisjonene i Paris-avtalen. Enorme ressurser brukes for å utvikle nye teknologiske løsninger for å løse verdens energibehov. Nye og mer kostnadseffektive teknologier vil mulig kunne utkonkurrere vannkraften som energikilde.

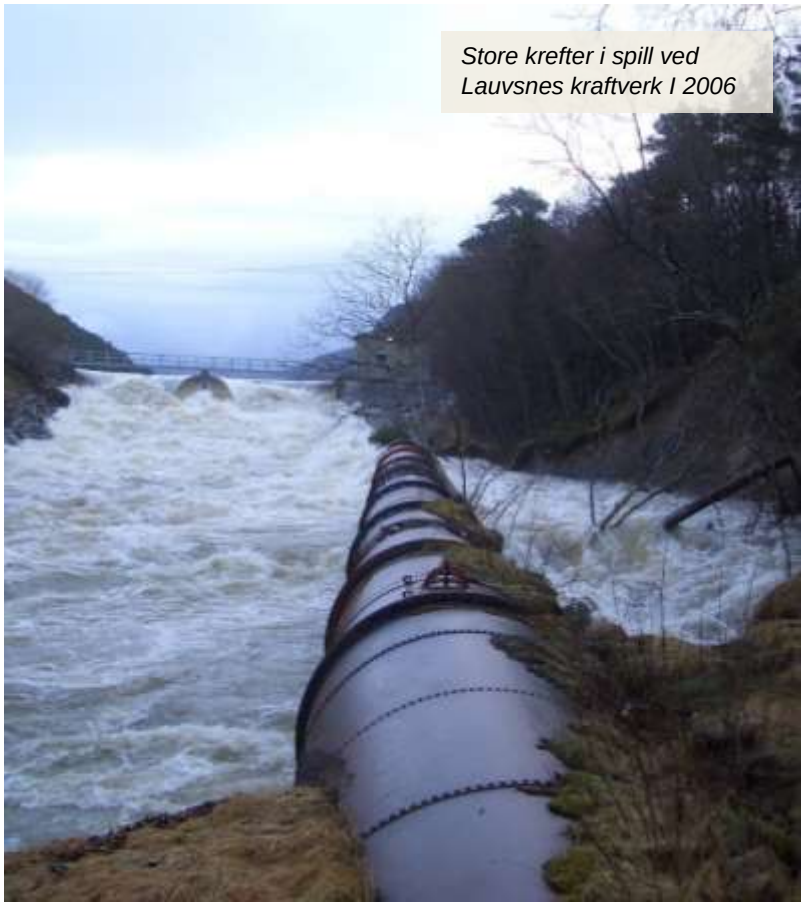

Store krefter i spill ved Lauvsnes kraftverk I 2006

Markedsmessig overgangsrisiko
Vi selger fornybar elektrisitet, og salget av elektrisitet fører hovedsakelig med seg to inntektsstrømmer.

1. Inntekter for salg av kraft.
2. Inntekter for salg av grønne sertifikater

Ved oppmerksomhet rundt klimaendringer er det ikke usannsynlig at verdien av fornybare innsatsfaktorer som følge av dette går opp. Vår vurdering er derfor at det er mindre sannsynlig at markedsforhold påvirkes negativt som følge av klimaendringer. Samtidig understreker vi at det er flere faktorer som påvirker våre markeder enn klimaendringene, og disse andre faktorene kan også påvirke våre markeder i større grad enn klimaendringene. Dermed er overgangsrisikoen knyttet til markedsendringer mindre viktig for vår virksomhet enn det annen markedsrisiko vil være.

Overgangsrisiko relatert til omdømme
Ettersom vår virksomhet allerede i stor grad er tilpasset klimaavtalenes fremtidige ambisjoner, mener vi at denne risikoen er mindre relevant for Småkraft.

Ansvarsrisiko

«Risiko for ansvarsforhold knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger som på en eller annen måte kan knyttes til klimapolitikk eller klimaendringer.»

Småkraft opererer allerede i tråd med Paris-avtalens ambisjoner. Vi vurderer at våre løsninger samlet bidrar positivt for å oppnå klimamålene.

Ved ekstremvær og særlig flom vil imidlertid våre installasjoner kunne bli utsatt. Uavhengig av vær- og klimasituasjon vil Småkraft ha et ansvar for å ivareta sikkerhet ved dam- og rørbrudd og andre kritiske hendelser.

Inntektstap som følge av volatil vannføring og varierende kraftpriser

Småkraft er godt rustet for å håndtere spesielt våte år med tilhørende lav kraftpris på grunn av vår underliggende finansielle modell. Vår nye risiko-policy vil ha en klar målsetting om at nedsidebeskyttelsen i slike scenarioer vil fungere. 2020 var et slikt år, mens 2021 var motsatt med lav produksjon og tilhørende høye priser. Dette demonstrerte tydelig at med forventet stigende prisnivå og volatil vannføring, har prissikringsstrategien rom for forbedring.

Risiko for endrede konsesjonsvilkår som følge av klimaendringer

Småkraft arbeider som beskrevet over kontinuerlig med å følge opp endringer i anleggene våre, endringer rundt kraftverkene våre og også endringer i vannføringen i elvene. Småkraft mener at vi er best rustet for eventuelle endringer i konsesjonsvilkår ved proaktivt å følge opp og ta tak i endringer i og rundt kraftverket, som kan påvirke kraftverket over tid.

Klimaendringene påvirker vannføringen og sesongene.

KAPITTEL 5:

GRØNN ENERGIPRODUKSJON BIDRAR TIL DET GRØNNE SKIFTET

Tilgang på langsiktig kapital og tilpasset regelverk for småkraft har gjort det mulig å utvikle porteføljen til Småkraft opp til dagens nivå med 219 kraftverk i produksjon.

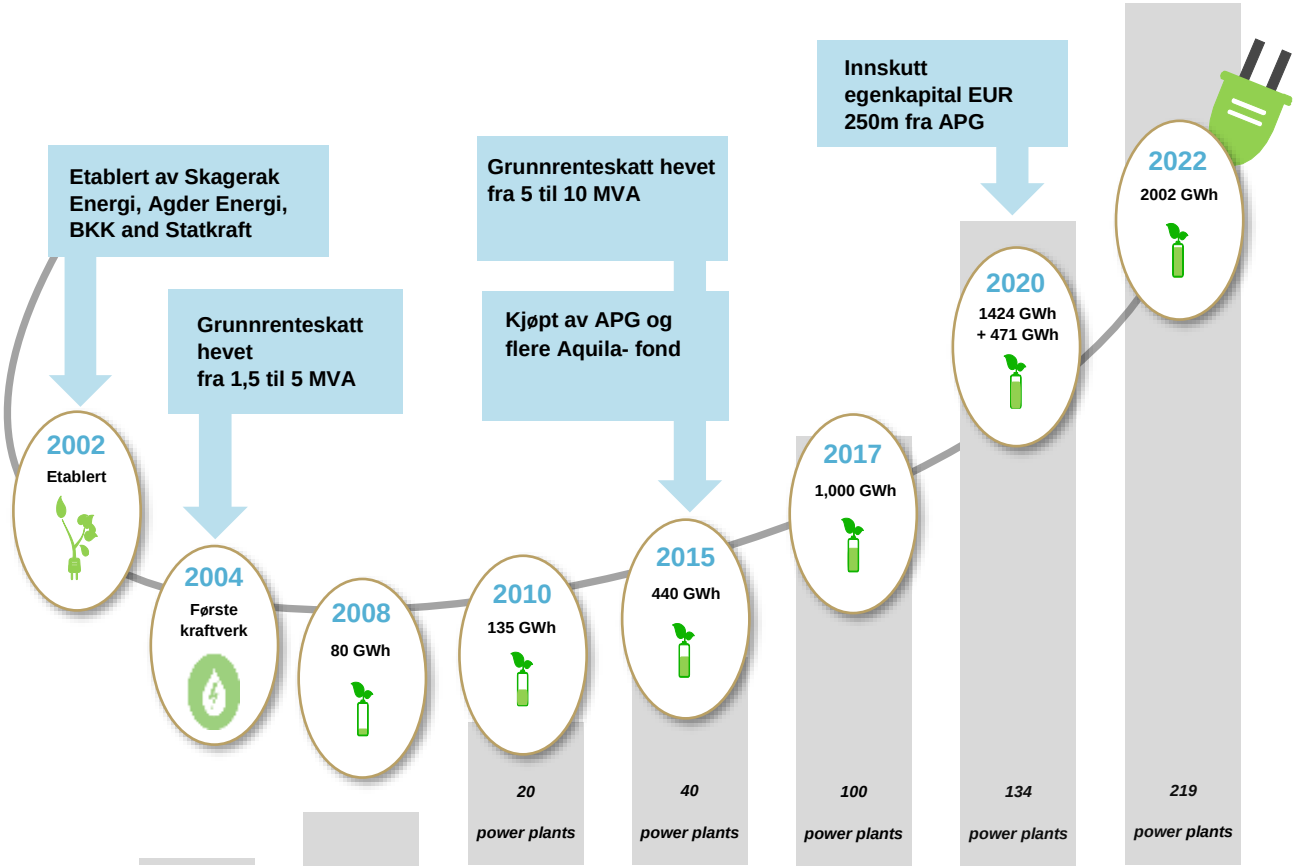

Redegjørelse for investert beløp finansiert av grønne obligasjonslån 1 og 2

Green Bond 1 Beskrivelse	2022	2021	2020	2019
Lånebeløp	50 MEUR	50 MEUR	50 MEUR	50 MEUR
Godkjente instrumenter under selskapets rammeverk for grønne obligasjoner.	50 MEUR	50 MEUR	50 MEUR	50 MEUR
Ikke godkjente instrumenter under selskapets rammeverk for grønne obligasjoner.	0	0	0	0

Green Bond 2 Beskrivelse	2022	2021	2020	2019
Lånebeløp	50 MEUR	50 MEUR	0	0
Godkjente instrumenter under selskapets rammeverk for grønne obligasjoner.	50 MEUR	50 MEUR	0	0
Ikke godkjente instrumenter under selskapets rammeverk for grønne obligasjoner.	0	0	0	0

VEDLEGG

Omregningsfaktorer og rapportkvalitet

Rapportkvalitet

Fra 2019 har Småkraft fulgt Euronext sine retningslinjer om ESG- rapportering.

Fra 2020 av har Småkraft benyttet GRI-standarden som utgangspunkt for rapportering, og det jobbes mot å rapportere i henhold til standardens metode «core». Det er gjennomført en samsvarsmåling mot standarden som er gjengitt i GRI index i vedlegg til denne rapporten. GRI er en internasjonal anerkjent standard for rapportering av økonomiske, miljømessige og sosiale forhold. Formålet med GRI er å skape et felles språk for virksomheter og virksomheters interessegrupper slik at rapporteringen er gjenkjennbar og sammenlignbar.

Småkraft benytter også anbefalingene til Task Force on Climate-related financial Disclosure (TCFD) i rapportering av klimarelatert risiko, og vil arbeide mot å være i samsvar med denne rapporteringsstandarden. TCFD har som mål å identifisere relevant og vesentlig informasjon om klimarelatert risiko og muligheter.

I 2021 gjorde Småkraft en samsvarsvurdering mot EU-taksonomien. En kryssreferanse er å finne på side 69 og 70 i rapporten.

Rapporten dekker alle selskaper i Småkraft-konsernet. Rapporten er ikke eksternt verifisert for å bekrefte at tallmaterialet som samles inn er i objektivt. Informasjonsinnhenting til rapporten, og formidling av denne, er imidlertid tilstrebet gjort på best mulig måte. I den grad bakgrunnsinformasjon er tolket, er dette gjort i den hensikt å gi et så riktig og relevant bilde som mulig av den aktuelle situasjonen. Dataene som ligger til grunn for rapportering som gjelder ytre miljø, er dels direkte måledata, dels egenrapportering av aggregerte tall, dels gjennomsnitts-beregninger og enkelte estimater. Der det er gjort estimater er dataene markert, og estimatene er gjort etter best mulig grunnlag. Derfor har dataene ulik grad av presisjon.

Kontaktperson for forespørsler til rapporten er administrerende direktør, Terje Vedeler.

Oppdatert data fra tidligere rapporter

I 2020 ble klimagassutslipp klassifisert etter GHG-protokollens rammeverk. Dette medførte en endring fra tidligere rapporter da alt utslipp fra transport ble inkludert i Scope 3. I senere rapporter er utslipp fra ulike transportmidler inkludert i relevante kategorier. Utslipp fra diesel- og bensinbiler tilhører Scope1, utslipp forbundet med elbiler tilhører Scope 2, mens utslipp fra flyreiser tilhører Scope 3. I tillegg er omregningsfaktorene oppdatert. I 2022 ble det ikke gjort noen vesentlige endringer i datagrunnlaget.

Det ble oppdaget en feil i utregningen av klimagassutslippsbesparelse for tidligere år. Disse tallene er nå oppdatert for 2019, 2020 og 2021, og korrekt metode er benyttet for 2022.

Omregningsfaktorer klimagassutslipp

	Utslipp/forbruk	Kilde
Personbil- forbrenningsmotor	171,4 g CO2e/km	Gjennomsnitt av gjennomsnittlig CO2-utslipp for personbiler med diesel og bensin som drivstoff. DEFRA (2020)
Personbil - elektrisk	0,226 kWh/km	Gjennomsnittlig energibruk per kilometer hos elektriske personbiler. DEFRA (2020)
Fly - CO2 gram CO2- ekvivalenter pr. passasjerkilometer	133,1 CO2e/km	Kalkulert basert på utslippskalkulatoren til SAS. Kalkulator for flyutslipp | SAS (hentet 3/8 2023)
CO2e-utslipp elforbruk Norge 2019	11 g CO2e/kWh	NVE 2021 klimadeklarasjon for fysisk levert strøm Hvor kommer strømmen fra? - NVE (hentet 3/8 2023)

Omregningsfaktorer klimagassutslippsbesparelse

	Utslipp	Kilde
Årlig besparelse vannkraft Norge	8,0573 tCO2e/GWh	Intern kalkulator bygget på GHG Protokollen for beregning av klimagassutslipp
Forventet livstidsbesparelse	322,3 tCO2e/GWh	Intern kalkulator bygget på GHG Protokollen for beregning av klimagassutslipp basert på en konservativ forutsetning om at kraftverkene vil produsere fornybar energi i 40 år i snitt.

Beregningsmetode av klimagassutslipp

Klimagassutslipp er beregnet ved omregning av energibruk og energibærer fra konsernets bygg, kjøretøy og anlegg. Oversikt over omregningsfaktorer er inkludert under vedlegg. Disse elementene er inkludert i konsernets Scope 1, Scope 2 og Scope 3 som CO2e-utslipp i samsvar med GHG-protokollens metodikk for beregning og klassifisering av klimagassutslipp. CO2e-utslipp er klimagassutslipp der de ulike klimagassenes påvirkning har blitt regnet om til å tilsvare CO2-utslipp.

Klimagassutslippet fra elektrisitetsforbruk er redusert gjennom opprinnelsesgarantier for den målte andelen av forbruket. Opprinnelsesgarantier er en merkeordning for elektrisitet som brukes for å dokumentere at en mengde kraft er produsert fra en spesifisert energikilde. Denne ordningen er opprettet gjennom EUs fornybardirektiv (Direktiv 2001/77/EC) for å gi kunder muligheten til å velge mellom fornybar og ikke-fornybar kraft. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier har selskap i konsernet derfor redusert utslippet av elektrisiteten de har forbrukt.

Elektrisitet er en nøytral energibærer uten direkte utslipp. Ulike former for kraftproduksjon som ligger til grunn for elkraften, har likevel ulike utslippsegenskaper. Opprinnelsesgarantier, som Statnett tildeler produsenter av fornybar energi i Norge, dokumenterer at konsernets kraftproduksjon er basert på norsk vannkraft.

Obligatoriske punkter

GRI	Beskrivelse	Forklaring	Sidetall
Organisasjon og rapportering			
2-1	Informasjon om selskapet		4-5
2-2	Enheter inkludert i selskapets bærekraftsrapportering	Alle selskaper i Småkraft-konsernet, se årsrapport for oversikt	
2-4	Effekt av og årsak for endring av informasjon fra tidligere rapporter		64
2-5	Ekstern verifisering	Rapporten er ikke eksternt verifisert	
Aktiviteter og ansatte			
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser		43
2-7	Ansatte		35
2-8	Arbeidere som ikke er ansatt		35
Styring			
2-9	Styringsstruktur og -organisering		49
2-10	Nominasjon og utvelgelse til organisasjonens øverste beslutningsorgan		49
2-11	Leder av øverste beslutningsorgan		49
2-12	Øverste beslutningsorgans rolle i håndtering av selskapets samfunnspåvirkning		49
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere selskapets samfunnspåvirkning		49
2-14	Øverste beslutningsorgans rolle i bærekraftsrapporteringen		49
2-15	Interessekonflikter		36
2-16	Kommunikasjon av kritiske forhold		35/38
2-17	Øverste beslutningsorgans kollektive kunnskap		49
2-18	Prosesser for å evaluere arbeidet til øverste beslutningsorgan		49
2-19	Policyer for fastsettelse av lønn og goder		49
2-20	Prosesser for å fastsette lønn og goder		49
2-21	Forholdstall for godtgjørelser		49
Strategi og policyer			
2-22	Redegjørelse for selskapets strategi for bærekraftig verdiskapning		11
2-23	Selskapets forpliktelser		51
2-24	Forankring av selskapets forpliktelser		15-16
2-25	Prosesser for å bøte på negative effekter		51
2-26	Mekanismer for å få råd om å adressere bekymringsverdige forhold		35
2-27	Overholdelse av lover og regler		24
2-28	Medlemskap i interessentsamarbeid		50
2-29	Tilnærming til interessentsamarbeid		50
2-30	Felles forhandlingsavtaler for ansatte som er medlem i en fagforening		49
Vesentlige temaer			
3-1	Prosess for å definere vesentlige temaer		11
3-2	Oversikt over vesentlige temaer		12
3-3	Håndtering av vesentlige temaer		17

Indikatorer for vesentlige temaer

GRI	Beskrivelse	Forklaring	Sidetall
Energi og klima			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlige temaer		11-18
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlige temaer		11-18
103-3	Evaluering av styringssystemet		11-18
302-1	Energiforbruk innenfor organisasjonen		21
302-2	Energiforbruk utenfor organisasjonen		21
Påvirkning på biologisk mangfold			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlige temaer		11-18
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlige temaer		11-18
103-3	Evaluering av styringssystemet		11-18
304-2	Signifikant påvirkning på biologisk mangfold		22-25
Klimagassutslipp			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlige temaer		11-18
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlige temaer		11-18
103-3	Evaluering av styringssystemet		11-18
305-1	Scope 1 GHG utslipp		27
305-2	Scope 2 GHG utslipp		27
305-3	Scope 3 GHG utslipp		27
Lokal forurensing			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlige temaer		11-18
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlige temaer		11-18
103-3	Evaluering av styringssystemet		11-18
304-2	Signifikant påvirkning på biologisk mangfold		22-25
HMS – egne ansatte og tredjeperson			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlige temaer		11-18
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlige temaer		11-18
103-3	Evaluering av styringssystemet		11-18
403-1	Styringssystem for HMS		38
403-7	Forebygging og skadebegrensning av arbeidsrelaterte helse- og sikkerhetspåvirkninger		38
403-9	Arbeidsrelaterte ulykker		39
Lokal verdiskapning			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlige temaer		11-18
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlige temaer		11-18
103-3	Evaluering av styringssystemet		11-18
204-1	Andel av utgifter til lokale leverandører		41
Etisk virksomhet og antikorrupsjon			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlige temaer		11-18
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlige temaer		11-18
103-3	Evaluering av styringssystemet		11-18
205-3	Bekreftede korrupsjonshendelser		50
206-1	Konkurransebegrensende atferd		50
Mangfold og likestilling			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlige temaer		11-18
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlige temaer		11-18
103-3	Evaluering av styringssystemet		11-18
205-3	Bekreftede korrupsjonshendelser		50

Vesentlighetsvurdering for alle tema i sammenheng med GRI 103-1-a) på side 11-18

Task force on climate-related financial disclosures (TCFD)

TCFD anbefalinger		Sidetall
Styring		
a)	Beskrivelse av styrets oppsyn med klimarelatert risiko og muligheter.	49
b)	Beskrivelse av ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelatert risiko og muligheter.	49
Strategi		
a)	Beskrivelse av klimarelatert risiko og muligheter virksomheten har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt.	55-60
b)	Betydningen av klimarelatert risiko og muligheter for virksomhetens strategi og finansielle planlegging.	55-60
c)	Beskrivelse av den potensielle betydningen av scenarioer på virksomhetens strategi og finansielle planlegging.	55-60
Risikostyring		
a)	Beskrivelse av prosessene virksomheten benytter for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko.	55-60
b)	Beskrivelse av virksomhetens prosesser for håndtering av klimarelatert risiko.	55-60
c)	Beskrivelse av hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i virksomhetens helhetlige risikostyring.	55-60
Mål og metoder		
a)	Beskrivelse av metodene virksomheten bruker for å vurdere klimarelatert risiko og muligheter i lys av dens strategi og prosesser for risikostyring.	55-60
b)	Rapportering av Scope 1, Scope 2, og hvis hensiktsmessig, Scope 3-klimagassutslipp, og de relaterte risikofaktorene.	27
c)	Beskrivelse av målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelatert risiko og muligheter og resultater i forhold til målene.	55-60

Taxonomi, EU direktiv for bærekraftige investeringer, EU2019/2088

Introduksjon

EU kommisjonen har etablert et standard for beregning av bærekraft for investeringer som skal sikre bærekraftige investeringer, og definere overordnede krav for klassifisering av bærekraft.
Omfanget er beskrevet i Artikkel 9 og omfatter følgende overordnede miljømål:

a) Redusere utslipp av klimagasser
b) Klimatilpasning
c) Bærekraftig bruk av vann og marine resurser
d) Overgang til sirkulær økonomi (ikke relevant for vannkraftproduksjon)
e) Redusere forurensning
f) Beskyttelse av økosystemet

Kravene i regelverket er beskrevet i Artikkel 3 og krever at virksomheten:

a) Gir et 'vesentlig bidrag' til minst ett av de seks miljømålene i Artikkel 9.
b) Ikke gjør 'vesentlig skade på de andre miljømålene i Artikkel 9.
c) Oppfyller minimumskrav til sosial standard beskrevet i Artikkel 18

Småkrafts vesentlige bidrag til redusert utslipp av klimagasser	Side
Redusert utslipp av klimagasser (a). Ved å bruke Småkrafts leveranse av 2TWh fornybar energi reduserer vi utslippene med 16.000tonn CO2 per år.	65
Standarden krever at livløpsutslippet av CO2 skal være under 100g/kWh. Snittet for norske kraftverk er 11g/kWh*. Dette betyr at Småkraft oppfyller kravene i taksonomien. I tillegg skal krafttetthet per beslaglagt areal være under 5W/m2. For Småkraft som kun har kraftverk uten kunstig magasin, kun med inntaksdammer er dette kravet ikke relevant. Konklusjonene er derfor at alle Småkraft sine kraftverk gir et vesentlig bidrag til redusert utslipp av klimagasser.	20

Klimatilpasning og bærekraft, forurensing og beskyttelse av økosystemet	Side
Kravet her er at det skal gjennomføres en 'robust' klimarisiko og sårbarhetsanalyse samt gjennomføre tiltak for å redusere den risiko som analysen avdekker. For konsesjonsgitte vassdrag i Norge, samsvarer kravene med Damsikkerhetsforskriften og Vannressursloven. Som konsesjonær, er Småkraft pålagt oppfølging i henhold til konsekvensklasse i konsesjonene. For oppfølging av Småkraft sine kraftverk, har NVE oppfølgingsansvar i forhold til kravene. Kravene i henhold til dette lovverket dokumenteres og gjør at vi dekker inn de krav som pålegges i forhold til taxonomien. Vassdrag i Norge som har konsesjonsfritak behandles etter plan og bygningsloven, de kraftverk som har konsekvensklasse over 0 blir fulgt opp som for konsesjonsbelagte kraftverk etter Damsikkerhetsforskriften. For kraftverk med konsesjonsfritak og konsekvensklasse 0, er det lokale kommuner som har oppfølgingsansvar både under bygging og drift. Kravene i henhold til dette lovverket dokumenteres og gjør at vi dekker inn de krav som pålegges i forhold til taxonomien.	

Klimatilpasningen (b). Styret og ledelsen i Småkraft er opptatt av hvordan klimaendringene påvirker virksomheten til selskapet, og har kartlagt dette som en del av arbeidet med risikostyringen i bedriften.	55-60
Bærekraftig bruk av vann og marine ressurser (c). Utbygging og drift av småkraftverk medfører inngrep i naturen gjennom beslaglegning av areal og påvirkning av miljøet i og rundt vassdraget. Småkraft er underlagt strenge myndighetspålagte konsesjonskrav og er også pålagt å gjennomføre regelmessig tilsyn med bruk av kvalifisert personell. I tillegg utfører NVE sporadisk tilsyn med våre anlegg for å verifisere tilstand og kontrollere at pålagte arbeidsprosesser er på plass.	31, 33
Forebygging og kontroll av forurensning (e). Småskala kraftproduksjon fordrer minimal bruk av forurensende stoffer og materialer. Kraftverkene er utformet slik at eventuelle lekkasje fra smøremidler eller kjølevæsker blir samlet opp i stasjonene og ikke forårsaker utslipp.	30
Beskyttelse av økosystemet (f). Produksjon av småskala vannkraft medfører ingen utslipp til luft. Påvirkninger av økosystemet er derfor begrenset til vassdrag som dekkes inn under Bærekraftig bruk av vann og marine ressurser (c) over.	31

Krav til sosial standard	**Side**
I tillegg til miljøkravene har taksonomien også krav til sosial standard og oppfølging av menneskerettigheter. Småkraft AS forplikter seg til å respektere og agere i henhold til eksterne og interne krav til menneskerettigheter og sosialt ansvar for ansatte, leverandører/samarbeidsparter, personer som oppholder seg i eller ved våre anlegg. Arbeidet med menneskerettigheter er organisert i henhold til EU retningslinjer for menneskerettigheter *(My business and human rights, A guide to human rights for small and medium-sized enterprises)*	35-36, 38-39

Tua Kraftverk

småkraft©

Postboks 2389, Solheimsviken
5824 Bergen

firmapost@smaakraft.no

smaakraft.no